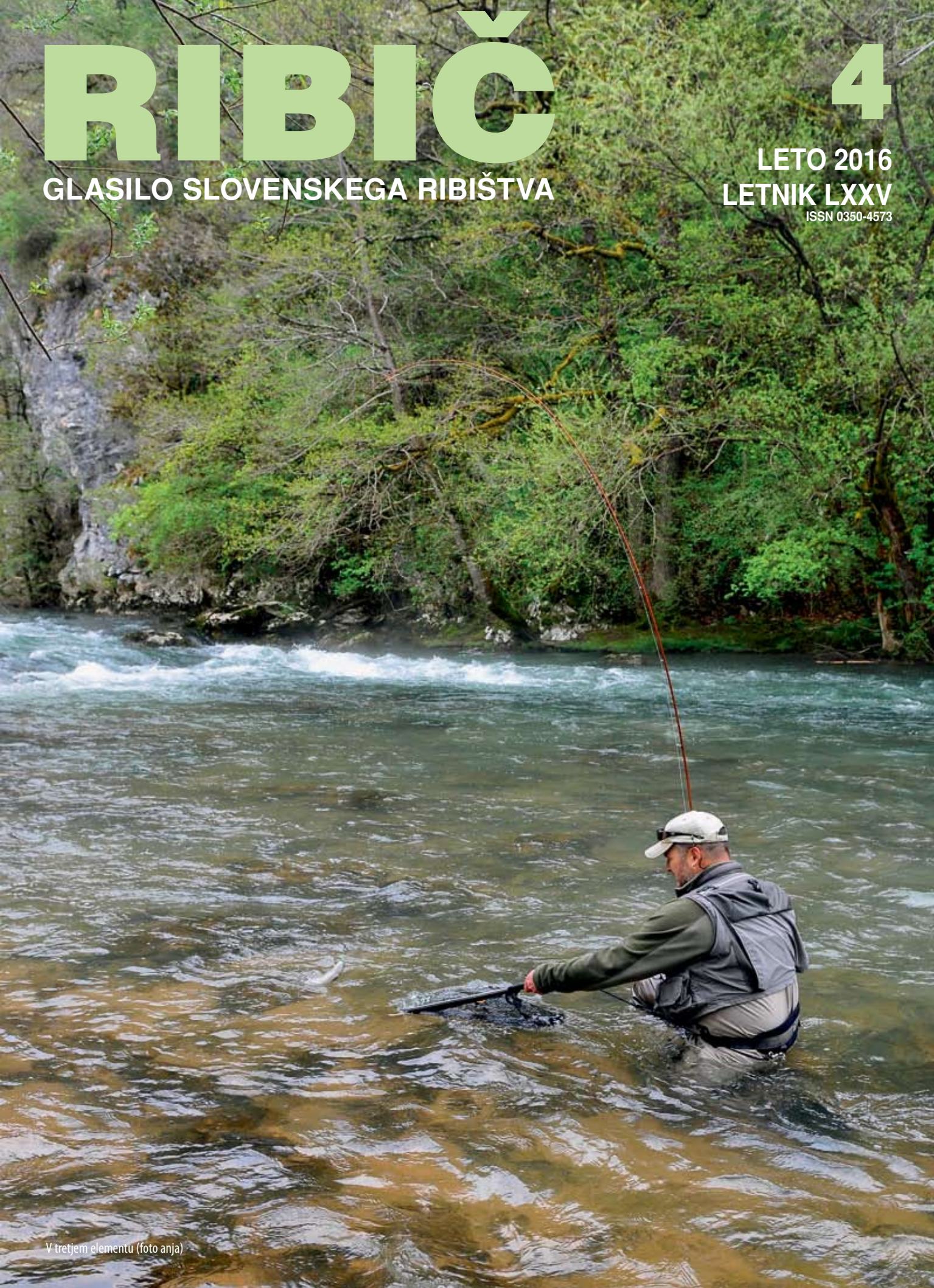


RIBIČ

4

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2016
LETNIK LXXV
ISSN 0350-4573



PREDSTAVITEV NA MEDNARODNEM SEJMU ŠPORTNEGA RIBOLOVA PESCARÉ SHOW V VICENZI V ITALIJI

Veliko zanimanje za ribolov v Sloveniji

Slovenija je za italijanske ribiče zelo zanimiv ribiški cilj, in sicer za muharjenje in ribolov krapovcev in plenilk. V Italiji je 1.650.000 ribičev, katerih povprečna starost je okrog 45 let, zelo veliko je tudi mladih.

Doslejše nismo imeli skupne predstavitev ribolova na tamkajšnjih sejmi, med katerimi je daleč najpomembnejši Mednarodni sejem športnega ribolova Pescare show v Vicenzi. Zato smo se odločili, da bomo letos na njem prvič organizirano sodelovali. Na povabilo sejmišča v Vicenzi smo se kot država partnerica na skupnem razstavnem prostoru površine 104 m² predstavili Zavod za ribištvo Slovenije, Ribiška zveza Slovenije, Slovenska turistična organizacija, Turizem Ljubljana, ribiške družine Bled, Celje, Idrija, Ljubno, Novo mesto in Tolmin ter Hotel Zlata ribica, Penzion Šterk, Hotel Mangart, Hotel Cerkno in Športni center Prodnik.

Sejem je trajal dva dni, v soboto, 20. februarja, in nedeljo, 21. februarja. Sejem Pescare show je bil letos šele drugič kot samostojna sejemska prireditev, prej je bil organiziran skupaj s sejmom lova. Taka odločitev se je izkazala kot prava, saj je bil že lanski sejem zelo uspešen. Na letošnjem je sodelovalo 185 razstavljalcev, kar je 18 % več kot lani. V dveh dneh ga je obiskalo 13.100 obiskovalcev, kar je 14 % več kot lani. Razstavljalci so s svojo ponudbo zastopali vsa področja ribolova.

Nivo obiskovalcev je bil zelo visok, saj so na razstavnem prostoru prihajali z natančno izdelanimi poizvedovanji glede možnosti ribolova na naših rekah in jezerih, tako muharjenja kot ribolova na krapovce in plenilke.

Obiskovalcem smo poleg popolnih informacij o možnostih muharjenja v Sloveniji prek brošure Muharjenje v Sloveniji, ki smo jo skupaj pripravili Slovenska turistična organizacija, Zavod za ribištvo Slovenije in Ribiška zveza Slovenije, ponudili tudi prospekte muharskih voda, s katerimi upravljajo Zavod za ribištvo Slovenije ter RD Bled, Celje, Idrija, Ljubno, Novo mesto in Tolmin. Ribolov krapovcev in plenilk smo predstavili s pomočjo brošure Ribolov na rekah in jezerih



Na skupnem razstavnem prostoru smo se predstavili Zavod za ribištvo Slovenije, Ribiška zveza Slovenije, Slovenska turistična organizacija, Turizem Ljubljana, ribiške družine Bled, Celje, Idrija, Ljubno, Novo mesto in Tolmin ter Hotel zlata ribica, Penzion Šterk, Hotel Mangart, Hotel Cerkno in Športni center Prodnik. (Foto: Damjana Krapež)

Slovenije ter prospektov sodelujočih ribiških družin. Na razstavnem paviljonu smo imeli tudi velik ekran, na katerem smo predstavili več promocijskih filmov o turističnem ribolovu v Sloveniji, osebno pa smo informacije obiskovalcem posredovali predstavniki Zavoda za ribištvo Slovenije, Ribiške zveze Slovenije, agencije STO, Ribiške družine Idrija in Hotela Zlata ribica, Penzion Šterk in Hotel Cerkno.

Agencija STO je poskrbela za predstavitev turistične ponudbe Slovenije s turistično brošuro in karto Slovenije ter turističnimi brošurami različnih vsebin slovenskega turizma. Posebej smo predstavili turistično ponudbo Ljubljane, zelene prestolnice Evrope 2016.

Sejem je obiskala tudi organizirana skupina predstavnikov ribiških družin v organizaciji RZS. Glede na povečano zanimanje za predstavitve na sejmi v tujini je bilo zelo dobro, da so si sejem in našo predstavitev ogledali

tudi predstavniki RD, ki doslej še niso sodelovale na sejmi v tujini, so pa odločeni, da ribolov na svojih rekah in jezerih v večji meri ponudijo tudi tujim ribičem.

Predstavitve na sejmu je med obiskovalci vzbudila veliko zanimanja in potrdila pravilnost odločitve, da se predstavimo na njem. Vzpostavili smo veliko zanimivih stikov, predvsem s posameznimi ribiči, predstavniki agencij in tudi strokovnimi ribiški revijami. V nedeljo dopoldne smo skupaj s sejmom na razstavnem prostoru pripravili odmevno tiskovno konferenco za novinarje, ki se jo je udeležilo deset novinarjev.

Sejemski nastop ocenjujemo kot uspešen. Promocijo v Italiji bomo nadaljevali tudi v letu 2017, ko se bomo ponovno predstavili na sejmu v Vicenzi. Letos načrtujemo tudi obisk italijanskih novinarjev, ki bodo predstavili ribolov pri nas v svojih medijih.

Borut Jerše

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki
1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134,
1000 Ljubljana.

Telefon:
uredništvo:
(01) 256 12 97
tajništvo:
(01) 256 12 94
041 738 849
telefaks:
(01) 256 12 95
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si
sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si
tajništvo RZS
tajništvo.rzs@ribiska-zveza.si
računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si
uredništvo glasila Ribič
glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
odgovorni urednik:
Igor Holy

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Jože Kuzma

Člani:
Miran Habe, Borut Jerše,
Robert Skrbinek, Jože Vrhunc

ČASOPISNI SVET:
predsednik:
dr. Tomo Korošec

Člana:
dr. Jože Ocvirk, dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Marjetka Šivic

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se
od glasila obračunava davek na dodano vrednost

Naklada: 11.100 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

SEJMI

Veliko zanimanje za ribolov v Sloveniji
Borut Jerše 82

AKTUALNO

Posvet o boleznih in zdravstvenem stanju salmonidnih
ribjih vrst
Igor Holy 84

OHRANIMO NARAVO

Vplivi človeka (ribičev) na stanje domornih vrst rib in
drugih vodnih organizmov
Milan Štraus 84

NE SPREGLEJTE

Za reke gre – stopimo skupaj!
Rok Rozman 86
Izberite si najuspešnejši dan za ribolov 87

RIBIŠTVO

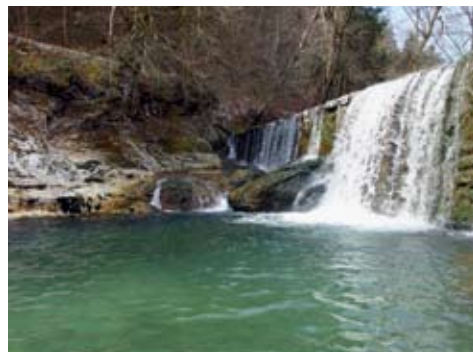
Nekatere rastline so zdravilne tudi za ribe
Prof. dr. Vlasta Jenčič, dr. vet. med. 88

IZ NAŠE PRETEKLOSTI

Sak – simbol nekdanjega ribolova na Cerkniskem
jezeru
Dr. Romana Erhatic Širnik 90

ALI JIH POZNAMO

Dobrodošlica pomladi
Jure Ušeničnik 91



ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Dve mreni
Lenart Levičar Bahtijari 94

DOGODKI

RISE – festival muharskega filma 2016 97

Idrija Fly Fishing Festival

Ekipa IFFF 98

SREČANJA

Srečanje z ribiškimi prijatelji
Igor Holy 99

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Od pekla do soške postrvi in lipana
Blaž Močnik 100

RIBIČI PIŠEJO

Štiri ribiške generacije družine Lampič
Jože Šmejc 102

EN DAN Z RIBIČI

Zlata medalja za trud in predanost
Nace Nouvel 103

MUHARSKI KOTIČEK

Nikoli ni prepozno za korak naprej
Tomaž Modic 106



MORSKI RIBOLOV

Palamide in strelke
Rajko Zajc 107

NASVETI

Vredno je poskusiti kaj novega
Radek Filip 110
Krmilniki
Lenart Levičar Bahtijari 113

OBVESTILA

Razpis XXIII. tabora mladih muharjev Osilnica 2016 116

RIBIČI KUHAJO

File postrvi v listnatem testu in narastek iz prekajene
ščuke in bučk
Borut Jerše 118

KAPITALNI ULOVI

119

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Prosimo vse dopisnike, ki svoje prispevke pišete na osebnih računalnikih, da jih, če je le mogoče, pošiljate po e-pošti glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si, originalni izpis prispevka pa z običajno pošto na naslov uredništva. Na isti naslov lahko pošljete tudi disketo s prispevkom in priloženim izpisom.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu. Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča, skladno s programsko zasnovano. Uredništvo

Posvet o boleznih in zdravstvenem stanju salmonidnih ribjih vrst

Ribiška zveza Slovenije je v ponedeljek, 29. februarja 2016, organizirala posvet o boleznih in zdravstvenem stanju salmonidnih ribjih vrst v Sloveniji. Posvet je bil v dvorani Antona Janše, Čebelarskega centra, na njem pa so sodelovale mag. Marija Senčar, dr. vet. med. (Nacionalni veterinarski inštitut Veterinarske fakultete), mag. Rosvita Sitar, dr. vet. med. (Nacionalni veterinarski inštitut) in Tina Arič, dr. vet. med. (Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin).

Posvet je bil namenjen predstavitvi dejavnikov, ki vplivajo na nastanek bolezni, razliki med virusnimi in bakterijskimi obolenji ter načinu prenosa bolezni s poudarkom na virusnih boleznih postrvi – virusni hemoragični septikemiji (VHS) in infekciozni hematopoetski nekrozi (IHN).

Namen posveta je bil tudi seznanitev z zakonskimi in podzakonskimi predpisi, ki urejajo zdravstveno varstvo rib na področju akvakulture, nalogami nosilca ribogojске dejavnosti, postopki registracije in odobritvi obrata akvakulture ter načini izvajanja nadzora. Posebna pozornost je bila namenjena predstavitvi zdravstvenega statusa, kategorij,



Na posvetu so sodelovale mag. Marija Senčar, dr. vet. med., mag. Rosvita Sitar, dr. vet. med., in Tina Arič, dr. vet. med.

postopkov in programov pridobitve, ohranjanja oziroma odvzema zdravstvenega statusa ter posledic, ki jih ima zdravstveni status na promet in trgovanje s proizvodi akvakulture oziroma premike med posameznimi ribogojnicami. Predstavile so tudi zdravstveno stanje in status salmonidnih ribogojnic v Sloveniji ter pogoje, ki jih morajo izpolnjevati ribe in ribogojnice, v katerih gojijo ribe za porabljanje odprtih vodá.

Na posvetu je bilo petindvajset udeležencev iz šestnajstih ribiških družin.

Besedilo in fotografiji: Igor Holy



Posveta se je udeležilo petindvajset udeležencev iz šestnajstih ribiških družin.

Vplivi človeka in drugih vod

Na življenjsko združbo rastlin in živali nekega vodotoka vpliva vrsta biotičnih ter abiotičnih dejavnikov. Gre za ekološke procese, ki se v času in prostoru spreminjajo ter neposredno vplivajo tudi na vrstni sestav rib ter njihovo številčnost. Teh pa ne smemo enačiti z človeškimi (antropogenimi) vplivi na ekosisteme.

Med človeškimi vplivi na ekosisteme še posebno izstopa občutljivost sladkovodnih celinskih voda. Naš odnos do teh sem podrobneje opisal v predhodnih številkah glasila Ribič in najvplivnejše zgolj informativno ponavljam:

- Investicijsko in redno vzdrževanje vodne infrastrukture (gradbeno preoblikovanje naravnih vodotokov) s spremembo vodnega režima, fizikalnih ter kemičnih parametrov vode, ... Posledice so v neposrednem uničenju vodnih organizmov in trajnem razvrednotenju njihovega življenjskega okolja.

- Odstranjevanje naplavin in ekonomsko izkoriščanje prodišč s posledico uničevanja drstišč, motenja razmnoževalnih procesov in uničenja spolnih produktov rib.

- Obratovanje hidroenergetskih objektov s spremembo vodnega režima, prekinitev selitvenih poti, ...

- Izlivi okolju nevarnih in škodljivih snovi s posledico takojšnega uničenja vodnih organizmov ter dolgoročnimi genskimi spremembami, mutacijami, ...

- Čezmerni odvzemi površinskih vode za tehnološke, kmetijske, rekreacijske, ... potrebe in drastično znižanje pretokov ali celo presušitev korit.

- Poplavne vode v gradbeno preoblikovanem prostoru.

- Intenzivne športno-rekreacijske dejavnosti (kopenje, rafting, soteskanje, kajakaštvo, ...) na naravnih vodotokih in s tem motenje življenjskega ritma ter reprodukcijskih procesov vseh vodnih organizmov.

Velik vpliv na vodne organizme pa imamo s svojimi aktivnostmi tudi ribiči. Nekateri naši dobronamerni (*laični*) posegi na vodah se prav tako odražajo pri pestrosti ter številčnosti domorodnih

(ribičev) na stanje domorodnih vrst rib nih organizmov



Usposobljena ekipa zagotavlja, da pri elektro-odlovu ne bo prišlo do poškodb in poboja rib.



Odlov klena, blistavca, pisanca, ... za pripravo gojitvenega potoka na vlaganje zaroda potočne postrvi predstavlja grob poseg v živalsko združbo nekega vodotoka.



Koi krapji in amurji v ribogojnici za vzrejo domorodnih vrst rib.

vrst rib in se mi zdi nujno, da kritično opozorim na nekatere:

- Načrtovano ali nenačrtovano vnašanje ribolovno zanimivih tujerodnih vrst rib (šarenka, potočna in jezerska zlatovčica, beli amur, srebrni koreselj, ...) in s tem sprožanje tekmovnosti (*kompeticije*) na virih hranjenja, genskih sprememb pri domorodnih vrstah, vnašanja novih boleznih in parazitov, ...

- Nestrokovna (vzdrževalna, dopolnilna, sanacijska) vlaganja ribolovno in kulinarčno favoriziranih domorodnih vrst rib (gojeni krap, smuč, som, sulec, ...) v vode, ki jih prvotno niso naseljevale.

- Predimenzionirani vložki rib v športno-ribolovne (*komercialne*) vode in s tem rušenje naravnega ravnovesja, hkrati pa vzpostavljane pogojev naraščanja vrst in števila ribojedih ptic (siva čaplja, velika bela čaplja, veliki kormoran, veliki žagar, ...) ter podaljševanje časa njihove prisotnosti (plenjenja).

- Nestrokovni preventivni in intervencijski elektro-odlovi s čezmerno izpostavljenostjo rib elektrošokom ter posledično poškodbe skeleta, povrhnjice (*epidermide*), usnjice (*dermisa*), v skrajnih primerih pa tudi poboja rib.

- Elektro-odlovi (čiščenje) gojitvenih potokov za vlaganje zaroda potočne

postrvi, lipana, ... in preseljevanje ali celo uničenje »škodljivih« domorodnih vrst rib (klenca, ostriza, ...) ter s tem dolgoročno razvrednotenje celovitosti lokalnega ekosistema.

- Poribljavanje voda s preseljevanjem rib iz enega ribiškega okoliša v drug ribiški okoliš ali celo iz enega porečja v drugo porečje (prenos potočne postrvi, podusti iz donavskega v jadransko) in s tem rušenje naravnega ravnovesja, povzročanje genetskih sprememb ter širjenje boleznih in parazitov rib.

- Čezmeren ribolov (in krivolov) kulinarčno in cenovno vrednejših (plenilskih) vrst rib ter s tem vzpostavljanje prevladujočih življenjskih ter razmnoževalnih pogojev drugih rib in vodnih organizmov.

- Gradnja ribogojnic ter čezmeren odvzem vode za vzrejo tržno zanimivih ali pa celo tujerodnih vrst rib (šarenka, beli amur, srebrni koreselj, ...) in ne tistih domorodnih vrst, ki so ogrožene (deficitarne) v nekem ribiškem okolišu.

- Odsotnost »dobre higienske prakse« pri vzreji rib in nabava rib iz ribogojnic, ki niso »proste boleznih«.

- Distribucija tehnoloških odplakov vzreje rib (fosforja, dušika) neposredno v površinske vode in s tem pospeševanje eutrofikacijskih procesov.

- Nekontrolirano in nestrokovno spuščanje (vlaganje) rib iz lastnih ribogojnih objektov v športno-ribolovne vode ter s tem širjenje virusnih, bakterijskih in zajedavskih boleznih (furunkuloza, eritrodermatitis, arguloze, ...).

- Čezmerno hranjenje in neetično ravnanje z ulovljenimi ribami na najrazličnejših ribiških tekmovanjih. Posledic ne bom navajal, ker so vsem ribičem znane.

Gre za posege in aktivnosti, ki so v soodvisnosti. Njihovo vzajemno učinkovanje pa pomembno vpliva na stanje biotopov in s tem na pestrost ter populacije vseh vodnih organizmov. Tega se ribiči moramo zavedati in tudi naša ravnanja podrediti odločitvam ihtiološke stroke. S predpisi imamo izpostavljeno problematiko dobro urejeno. Žal pa je praksa nekaterih ribiških družin bližja zgoraj opisanemu stanju.

Milan Štraus

Na avtorjevo željo prispevek ni lektoriran.

PROJEKT BALKAN RIVERS TOUR

Za reke gre – stopimo skupaj!

Čprav ob besedi Balkan marsikdo izvzame Slovenijo, bo le-ta pomemben del projekta, ki bo največja evropska akcija reševanja rek doslej. Balkanski polotok s Slovenijo je zadnje območje Evrope, kjer je še najti prosto tekoče in izjemno ohranjene reke, mnoge od njih še s popolnoma ohranjenimi ekosistemi ob strugah. Prav zato je ime kampanje *Ohranimo modro srce Evrope* (Save the Blue Heart of Europe), ki jih štiti, več kot primerno.

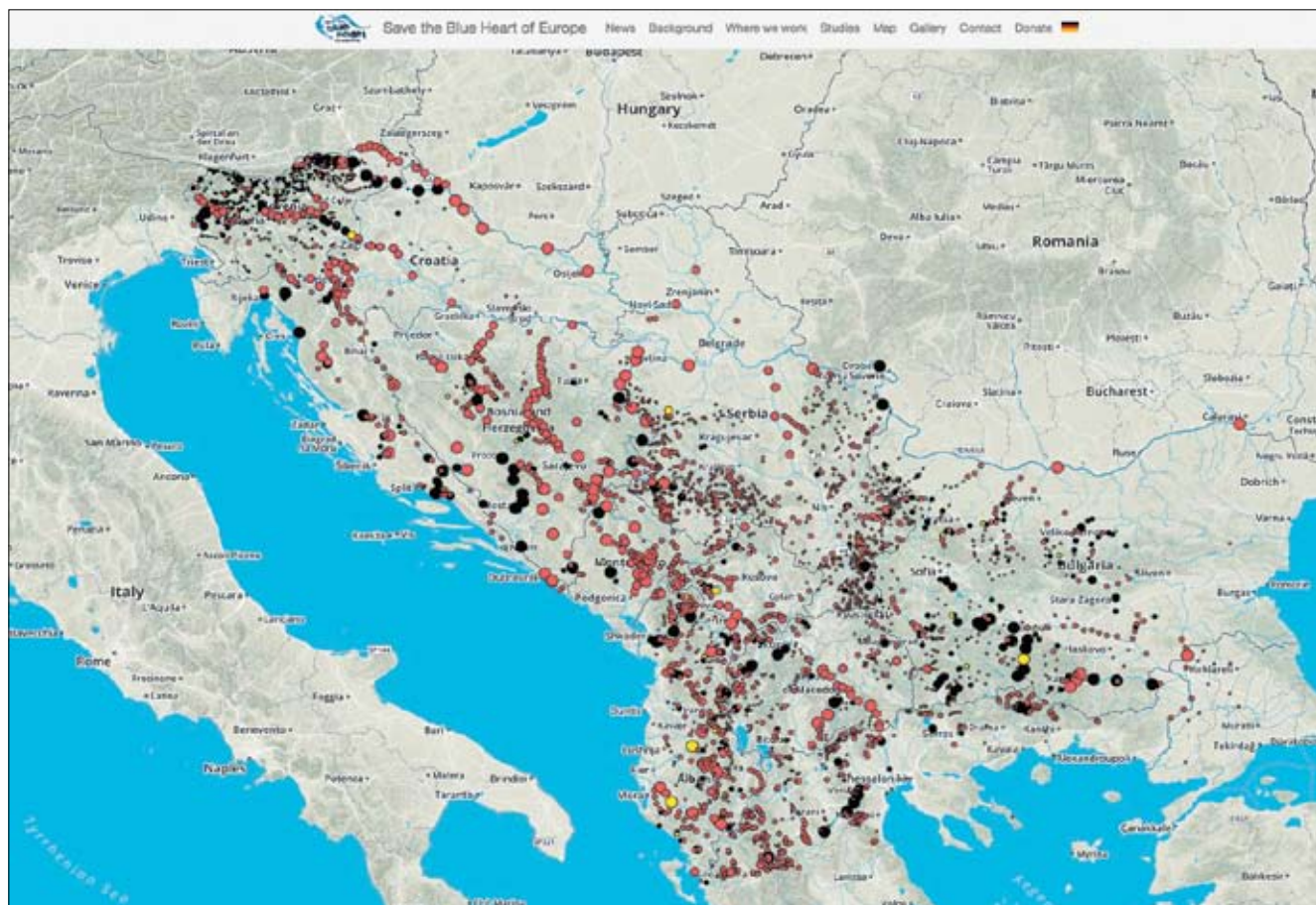
Marsikdo se ob tem vpraša, pred čem jih kampanja štiti, in to pove veliko. Dejstvo, da zadnjim ohranjenim rekam Evrope od Slovenije do Albanije grozi 2.700 novih hidroelektrarn z jezovi, je bilo do nedavnega slabo znano. In prav to, navkljub prizadevanjem in trudu naravovarstvenih organizacij, je bil povod za idejo o projektu Balkan Rivers Tour.

Kot ribič od malih nog, nekdanji profesionalni športnik, biolog in kajakaš na divjih vodah si enostavno nisem mogel kaj, da se v zgodbo reševanja rek ne bi vključil tudi sam. Na septembrski konferenci za reke Balkan Rivers Days v Beogradu sem v treh dneh

srečal dojel, da ljudi, ki jim je mar za reke in jih skušajo zaščititi, sploh ni tako malo. Mnogi izmed njih so pravi strokovnjaki ter del večjih ali manjših nevladnih organizacij in se zadeve lotevajo zelo resno. A kot drugje v sklopu naravovarstva njihov trud prepogosto ostaja prezrt, le malo javnosti pa ve za problematiko ali pa ji ni omogočeno, da bi se aktivno vključila. Prav ta situacija je v tistih konferenčnih dneh botrovala ideji, da bi organiziral odpravo prek držav Balkana, kjer bomo s prijatelji veslali in lovili ribe, se družili z domačini in razglabljali o problematiki in širili informacijo o tem v svet. Dobrih pet mesecev po tem, 16. marca, smo skupaj

z močno ekipo naravovarstvenih organizacij in blagovnih znamk iz sveta *outdoor* aktivnosti razglasili projekt in začeli z odštevanjem do štarta odprave, ki bo izjemno pestra in medijsko dobro pokrita.

Štart Balkan Rivers Toura bo 16. aprila na Bohinjskem jezeru, kamor k sodelovanju vabimo prav vse. Začetni tiskovni konferenci ob jezeru bo sledila akcija – vsi veslači bomo zaveslali na jezero in tam skupaj veslali proti mostu ob cerkvi v Ribčevem Lazu. Pohodniki nam bodo sledili po pešpoti in ob 12. uri bomo s sireno naznanili začetek 35-dnevne odesjade po Balkanu. Veslači se bomo po Savi Bohinjski sustili do Bohinjske



Načrtovane gradnje HE na Balkanu so označene z rdečimi pikami. Črne pike predstavljajo obstoječe HE, rume pa HE v izgradnji.

Rok Rozman, nekdanji veslaški Rolimpijec, biolog, naravovarstvenik in ekstremni kajakaš, se je lotil kreativnih načinov reševanja zadnjih še ohranjenih rek na Balkanu. Iz platforme Leeway collective je osnoval zavod za promocijo in varovanje vodnih ekosistemov, se povezal s kampanjo Save the Blue Heart of Europe in pognal projekt Balkan Rivers Tour, ki bo od aprila do maja reke Balkana predstavil svetu, za en mesec povezal vse ljubitelje rek in od odgovornih zahteval, da zaščitijo lepote, ki pripadajo vsem. To je največji projekt te vrste v Evropi. (Foto: Anže Osterman)



v podporo razglasitvi rečnega narodnega parka na Vjosi, ki jih bomo zbirali na kajaku. Potem jih bomo predali albanskemu premierju in tako zahtevali izpolnitev obljub in rešitve s strani odgovornih.

Da bo projekt zares odmeven in bo imel priložnost spremeniti stvari na bolje, bodo poskrbele ugledne in uspešne naravovarstvene organizacije. Celoten projekt je pod okriljem kampanje Ohranimo modro srce Evrope, vodi ga zavod za promocijo in varovanje vodnih sistemov Leeway collective, partnerske organizacije pa so Riverwatch, Euronatur in WWF Adria.

Odpravo bodo podprli tudi Goal Zero, Pyranha Kayaks, AT Paddles, Sandiline,

Bele, zvečer pa bosta na sporedu krajše predavanje in projekcija filma DamNation v blejskem TNP Infocentru Triglavsko roža, čemur bo sledila zabava.

Naslednji dan, 17. aprila, bomo pot nadaljevali s pohodom in veslanjem ob Savi Dolinki in Savi (od Most do Globokega), tam organizirali protest zoper gradnjo jezua ob Globokem in se nato skupaj z ribiči RD Radovljica sproščeno družili na pikniku ob Fuxovi brvi pod Radovljico.

Ponedeljek, 18., in torek, 19. aprila, bomo preživeli na Koritnici in Soči, kjer bo zanimiv spremljevalni program z mnogo zanimivimi predavanji, akcijami in projekcijami filmov.

20. aprila bomo zapustili Slovenijo in se odpravili na Hrvaško, zatem v Bosno in Hercegovino, Črno goro, Makedonijo in na koncu zadnjih dvanajst dni preživeli v Albaniji, kjer bo 18. maja veliki finale odprave – organizacija velikega kajakaškega protestnega spusta (flotilla) na najširših prodiščih Evrope, na reki Vjosi. To je kot zadnja velika prosto tekoča reka Evrope v tem pogledu pravi biser, ki ga je vredno ščititi z vsemi močmi. Trenutno ji grozi izgradnja triintridesetih hidroelektrarn, ki bi ta izjemno ohranjen rečni ekosistem nepopravljivo uničile. Zato celoten Balkan Rivers Tour stremi k usmerjanju pozornosti na Vjoso kot simbolu ohranjene reke. Odprava se bo končala 20. maja s predajo podpisov

V več informacij o projektu, 35-dnevem načrtu, in tem, kako se nam lahko pridružite, dobite na spletni strani projekta www.balkanriverstour.com in socialnih medijih Balkan Rivers Tour. Za neposredni stik, prosim, pošljite e-pošto na rok@leeway-collective.com.

Ortlieb, Sweet protection in Oakley, kar zgodbi daje še širši okvir in 'jo dela cool'. Za globalno pokritost in predstavitev projekta v luči ribolova bo poskrbela priznana muharska blagovna znamka Patagonia, ki je glavni podpornik projekta. Hkrati je dokaz, da je okolju prijazno poslovanje mogoče in da so aktivnosti v naravi in ob rekah, kakršni sta kajakaštvo in ribolov, lahko rešitev te situacije v pomenu dolgoročnega trajnostnega turizma.

To je zgodba vseh nas, ki čas preživljamo ob rekah in jih resnično poznamo. Če ne bomo ukrepali mi, ne bo namesto nas nihče drug. John Sawhill je nekoč dejal: "Družba nas na koncu ne bo ocenjevala le po tem, kar smo ustvarili, temveč po tem, česar nismo uničili." Skrajni čas je, da se zavemo svoje moči in odločevalcem povemo, da so ohranjene reke naša pravica in pravica Narave. Se vidno na rekah in ob njih!

Rok Rozman

Z ekipo Balkan Rivers Tour bomo v 35 dneh obiskali šest držav, veslali na šestnajstih rekah in organizirali enajst večjih dogodkov. Rdeča nit projekta bo kajak, saj simbolizira divje in prosto tekoče reke, ki pa so zelo pomembne tudi za vse druge interesne skupine in predvsem za Naravo. Prav zato je projekt osnovan z namenom, da združi vse skupine in čim bolj pestro družino ljudi, ki so jim reke ljube in razumejo, da

ni potrebe po njihovem uničenju, čeprav nekateri trdijo nasprotno. Ob tem, da bo projekt resnično ponudil priložnost te prelepe reke izpostaviti javnosti in tako pridobiti zagovornike, bo hkrati imenitna priložnost, da bomo ribiči in kajakaši pokazali, da so vsi medsebojni predsodki odveč in bomo svetu pokazali, da znamo stopiti skupaj ter združiti moči za isti cilj – ohranjene vodotoke.

IZBERITE SI NAJUSPEŠNEJŠI DAN ZA RIBOLOV

NA OSNOVI HERSCHLOVEGA VREMENSKEGA KLJUČA VAM SVETUJEMO NAJPRIMERNEJŠE DNI ZA USPEŠEN RIBOLOV:

2016	●)	○	☾																											
APRIL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
SALMONIDI	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	
CIPRINIDI	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	
2016	●)	○	☾																											
MAJ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
SALMONIDI	●	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	
CIPRINIDI	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	

LEGENDA: SALMONIDI ● DOBER ULUV ○ SREDNJI ULUV ○ SLAB ULUV CIPRINIDI ▲ DOBER ULUV ▲ SREDNJI ULUV △ SLAB ULUV

Nekatero rastline so zdravilne tudi za ribe

Vzreja rib in drugih vodnih živali je živinorejska panoga, ki se širi najhitreje na svetu. Ker je zaradi številnih okoljskih in drugih omejitev vzreja na novih lokacijah le redko mogoča, iščemo možnosti za povečanje zmogljivosti proizvodnje v že obstoječih objektih, za kar pa so zopet omejitve, saj so na tak način ribe izpostavljene večjim tveganjem in hitreje zbolijo. Ena od možnosti za zmanjšanje tveganja je tudi uporaba nekaterih zdravilnih rastlin.

Zaradi intenzivne proizvodnje in posledično stresnih razmer vzreja so ribe dovzetne za številne kužne bolezni, ki so v ribogojstvu zaradi velikih bioloških in ekonomskih izgub največja težava. Mnoge okužbe je sicer mogoče zaježiti z uporabo antibiotikov, kar pa ni preveč priljubljen način, saj se z njihovo uporabo povečujejo proizvodni stroški. Čezmerna uporaba antibiotikov vodi tudi do pojava za antimikrobna zdravljenja odpornih bakterijskih sevov, poslabšuje imunsko sposobnost rib, onesnažuje okolje in povzroča kopičenje ostankov kemikalij v ribjem tkivu, kar lahko pomeni tveganje za zdravje ljudi. Da teh posledic ne bi bilo ali bi jih vsaj čim bolj omilili, številne evropske direktive in nacionalne zakonodaje urejajo pogoje in rabo antibiotikov. Pravzaprav je zelo malo antimikrobnih pripravkov, ki imajo dovoljenje za uporabo v akvakulturah, in pričakovati je, da jih bo v prihodnje še manj. Tudi pri cepljenju rib, ki je najučinkovitejši način preprečevanja izbruhov kužnih bolezni, so omejitve; bodisi da je izdelava cepiv zelo draga ali pa je raznolikost posameznih povzročiteljev bolezni (heterogeni antigeni) tolikšna, da so tržno dosegljiva cepiva premalo učinkovita. Zaradi vseh omenjenih omejitev farmacevtska industrija skupaj s tovarnami, ki proizvajajo krmla za ribe, intenzivno proučuje nove načine, s katerimi bi povečali imunsko sposobnost rib in posledično večjo odpornost proti povzročiteljem bolezni. Znanih je sicer že veliko sintetičnih in naravnih imunostimulatorjev (snovi, ki pospešujejo imunost), ki učinkujejo na rast in boljšo naravno odpornost, do neke mere pa tudi na pridobljeno odpornost rib. Taka sredstva so različni prehranski dodatki, kemikalije, probiotiki, hormoni ter izdelki iz živali, rastlin in alg. Uporaba nekaterih od naštetih sestavin, denimo vitamini, hormoni in različne kemikalije, pa tudi ni zaželeno, ker imajo lahko na ribe stranske učinke,

zaradi ostankov v ribjem mesu pa prav tako kot antibiotiki lahko pomenijo tveganje za ljudi. Probiotiki so sicer precej učinkoviti, vendar so pripravljene iz različnih bakterijskih kultur, za katere bo potrebno še veliko raziskav in formalnih postopkov, preden jih bodo lahko tržili in uvedli v prakso. Glede na vse to veliko obeta uporaba različnih naravnih izdelkov, zlasti še rastlinskega izvora. Ti izdelki so koristen vir biološko aktivnih sekundarnih metabolitov (organske spojine, ki niso neposredno povezane z normalno celično rastjo, razvojem ali razmnoževanjem danega organizma) ali drugotnih presnovkov, ki bodo pri preprečevanju bolezni dopolnjevali učinke cepljenja in zmanjševali uporabo zdravil. Poleg tega so rastline in rastlinski proizvodi lahko dosegljivi ter cenovno dostopni in, kar je najpomembnejše: tudi biološko sprejemljivi. Možnost uporabe zdravilnih rastlin v akvakulturah že dolgo vznemirja številne znanstvenike po svetu. V zadnjem obdobju je bilo raziskanih vsaj šestdeset različnih rastlin, o čemer pričajo številne znanstvene objave v zadnjih desetih letih. Veliko zelo verodostojnih znanstvenih objav v pomembnih znanstvenih revijah s tega področja je še čisto svežih, kar tudi priča o aktualnosti in resnosti te problematike in da ne gre le za trenutno navdušenje znanstvenikov. Najbolj raziskovane rastline so tiste, ki jih tradicionalno uporabljajo v ljudski medicini na Kitajskem, v Indiji, na Tajskem in v Koreji. Uporabnost rastlin za zdravljenje v akvakulturah (fitoterapija) intenzivno proučujejo tudi v Evropi, kjer je eden vodilnih raziskovalcev na tem področju Škot prof. Brian Austin. S svojimi doktorskimi študenti iz vsega sveta zadnja leta proučuje učinke nekaterih rastlin na ribe na Univerzi Heriot – Watt v Edinburgu in na Inštitutu za akvakulturo Univerze v Stirlingu. Učinke uporabe različnih rastlin preskušajo na različnih vrstah rib, zopet v glavnem na



Česen je ena od rastlin, ki jih v povezavi z vplivom na ugodno stanje rib omenjajo največkrat. (Foto: V. Jenčič)

tistih, ki so pomembne za akvakulturo v Aziji. Od rib, ki jih vzrejamo tudi pri nas, najbolj proučujejo ter raziskujejo šarenko in krapa.

V raziskavah so rastlinske dodatke ribam vnesli v telo z injekcijsko iglo ali s kopeljo ter kot dodatek običajni hrani, s katero so krmili ribe. Pri dodajanju rastlinskih sestavin ribam s hrano je sicer njihov učinek manjši, ker se rastlinske učinkovine slabše vsrkajo (resorbirajo), ima pa tak način veliko drugih prednosti, saj ribam ne povzroča stresa, je izvedljiv brez posebnega napora ter dodatnih stroškov, tako da se bo ta način po vsej verjetnosti uveljavil v ribogojski praksi. Največkrat so rastlinski pripravki vgrajeni v običajno komercialno krmo v količini od 0,1 do 2 % in jih ribam dodajajo 2 do 5 tednov, v nekaterih primerih tudi dlje. Mnoge

rastline so dokazano povečale rast in konverzijo ter preživetje rib po različnih okužbah. Nekateri avtorji so ugotovili, da rastlinski dodatki izboljšajo metabolizem maščob in uravnavajo aktivnost tripsinu podobnih encimov, rezultat tega pa je učinkovito kopičenje proteinov in posledično izboljšana rast. Ugotovili so tudi, da alkoholni izvlečki rastlin lahko zavirajo naseljevanje in razmnoževanje škodljivih bakterij v prebavnem traktu, s čimer dajejo prednost koristnim črevesnim bakterijam, posledica česar je boljša prebavljivost hrane in resorpcija hranljivih snovi.



Nekatere rastline, med katerimi je tudi česen, pa spodbujajo razvoj eritrocitov in levkocitov, povečujejo tudi serumske beljakovine, kot so albumini, globulini in različni elementi nespecifičnega obrambnega sistema. Albumini so bistveni za osmoregulacijo, ki je pri ribah (ker so vodne živali) nujna za pravilno razporeditev telesnih tekočin. Serumski globulini, na primer gama globulini, pa so vir imunoglobulinov, tako da njihova vsebnost v krvi povečuje imunsko sposobnost rib. Mnoge rastline spodbudijo celotno vrednost proteinov, kar izboljšuje humoralni – protitelesni in splošni zdravstveni status rib. Zdravilne rastline, med njimi je ponovno treba omeniti česen, znatno znižujejo raven glukoze in vsebnost kortizola v krvi, kar zmanjšuje negativne učinke okoljskega stresa ali okužb. Dokazi, kako določene rastline delujejo na odpornost določenih vrst rib na določene bakterije, so zelo številni. Imunostimulatorji na teme-

lju zdravnih rastlin tudi zmanjšujejo posledice zaradi zajedavskih okužb, plesni in virusov. Natančneje bomo predstavili nekaj dokumentiranih primerov učinkov uporabe nekaterih bolj običajnih rastlin na ribe, ki so pomembne tudi za vzrejo pri nas. Rastline kot dodatek hrani se uporabljajo bodisi kot semena, plodovi ali listi in različni izdelki iz njih, kot so izvlečki v vodi, organskih topilih ali kot eterična olja in podobno.

V ločenih poskusih so proučevali učinke česna (*Allium sativum*), ingverja (*Zingiber officinale*), lupinusa (*Lupinus perennis*), manga (*Mangifera indica*), nočnega jasmina (*Nyctanthes arbor-tristis*), indijske melije ali božanskega drevesa (*Azadirachta indica*), vrtno koprive (*Urtica dioica*) na preživetje šarenk po okužbi z bakterijo *Aeromonas hydrophila*. Bakterijske okužbe s to bakterijo so pogoste v vzreji postrvi in krapov tudi pri nas. V ločenih raziskavah so šarenkam štirinajst dni v hrano dodajali 0,5 do 1 g na 100 g hrane česnevega pireja ali ingverja ter 1 g na 100 g hrane lupinusa ali manga. Po okužbi šarenk z *A. hydrophila* je pri uporabi česna poginilo le 4 % šarenk za razliko od 88 % v kontrolni skupini. Pri dodatku ingverja pa ni bilo nobenega pogina za razliko od 64 % smrtnosti rib v kontrolni skupini. Tudi pri uporabi manga in lupinusa ni poginila nobena okužena riba, medtem ko je v kontrolnih skupinah poginilo 32 % rib. Prav tako se je izboljšalo preživetje pri uporabi vrtno koprive, saj je v primerjavi z 32-odstotnim poginom v kontrolni skupini poginilo le 4 % okuženih šarenk. RIBE v poskusu so tudi bolje priraščale in imele bistveno povišane vsebnosti pokazateljev odpornosti, vključno povišanje eritrocitov in levkocitov ter povečano baktericidno sposobnost. Vpliv rastlin na ribe, poskusno okuženih z bakterijo *A. hydrophila*, so preverili tudi pri krapih. Mladicam so v hrano dodali 0,5 % zdrobljenih listov indijske melije ali božanskega drevesa. Smrtnost krapov, ki so dobivali rastlinski dodatek, je znašala 35 % v primerjavi s 85 % smrtnostjo v kontrolni skupini. Krapji so imeli prav tako kot postrvi zelo povečane elemente imunosti. Podobne rezultate na prirast in preživetje po okužbi z *A. hydrophila* je pokazala tudi uporaba izvlečka jasmina (*Nyctanthes arbor-tristis*) pri tilapiji. Iz teh rezultatov je mogoče zaključiti, da uporaba nekaterih rastlin v ribogojstvu veliko obeta in je morda tudi eden ključnih elementov za obvladovanja bolezni, kar bo skupaj s cepljenjem in zdravljenjem rib bistveno pripomoglo k dobrobiti rib in ekonomiki vzreje. Uporaba rastlinskih

prepravkov ima v prihodnosti velike možnosti tudi zato, ker imajo rastline kot imunostimulatorji v primerjavi s sintetičnimi imunostimulatorji malo ali pa sploh nimajo stranskih učinkov, kot je to dobro znano že iz humane medicine. Seveda pa bo treba pred trženjem opraviti še veliko raziskav, predvsem katere in koliko biološko aktivnih snovi vsebujejo posamezne rastline in na podlagi tega določiti optimalne odmerke in kdaj ter za koliko časa jih bo treba dodajati ribam v hrano. Samo pravilen odmerek, uporabljen dovolj dolgo, bo imel zdravilne učinke. V raziskavah se je pokazalo, da učinek zdravnih rastlin ni bil vedno odvisen le od velikih odmerkov; enako učinkovitost so ugotovili že pri manjših odmerkih. Raziskati bo treba tudi, na kakšen način delujejo posamezne rastline, njihovo stabilnost v vodnem okolju, prebavljivost v ribah in morebitne strupene učinke, kar je temeljni pogoj za varno uporabo in trženje. Trenutno je na voljo le malo rastlinskih pripravkov, saj bo treba možnost uporabe zdravnih rastlin še vgraditi v obstoječo zakonodajo, kar pa glede na njihov izjemen vpliv na dobrobit rib in zdravje ljudi ne bi smelo biti težava.

Prof. dr. Vlasta Jencič, dr. vet. med.
Inštitut za zdravstveno varstvo in gojitev divjih živali, rib in čebel,
Veterinarska fakulteta Univerze
v Ljubljani
vlasta.jencic@vf.uni-lj.si

Literatura

- Awad, E., Austin, B. (2010). Use of lupin, *Lupinus perennis*, mango, *Mangifera indica*, and stinging nettle, *Urtica dioica*, as feed additives to prevent *Aeromonas hydrophila* infection in rainbow trout, *Oncorhynchus mykiss* (Walbaum). *Journal of Fish Diseases* 33: 413–420.
- Bulfon, C., Volpatti, D., Galeotti, M. (2015). Current research on the use of plant-derived products in farmed fish. *Aquaculture Research* 46: 513–551.
- Newaj-Fyzul, A., Austin, B. (2015). Probiotics, immunostimulants, plant products and oral vaccines, and their role as feed supplements in the control of bacterial fish diseases. *Journal of Fish Diseases* 38: 937–955.
- Nya, E.J., Austin, B. (2009). Use of garlic, *Allium sativum*, to control *Aeromonas hydrophila* infection in rainbow trout, *Oncorhynchus mykiss* (Walbaum). *Journal of Fish Diseases* 32: 963–970.
- Valladao, GMR., Gallani, SU., Pilarski, F. (2015). Phytotherapy as an alternative for treating fish diseases. *Journal of Veterinary Pharmacology and Therapeutics* 38: 417–428.
- Van Hai, N., (2015). The use of medical plants as immunostimulants in aquaculture: A review 446: 88.

STARI NAČINI RIBOLOVA (3. DEL)

Sak – simbol nekdanjega ribolova na Cerkniškem jezeru

Ob besedi sak vsakdo pomisli na Cerkniško jezero. O nekdanjih načinih ribolova ob odtekanju vode iz jezera, navadah in običajih tamkajšnjih ljudi, prepovedih in izključnih pravicah, povezanih z ribolovom, lahko prebiramo že v Slavi Vojvodine Kranjske iz daljnega leta 1689, v kateri je Janez Vajkard Valvasor predstavil enega najbolj obširnih opisov ribištva na Cerkniškem jezeru doslej. Valvasorjeva pričevanja je sto let kasneje povzel Franz Anton Steinberg v svojem Temeljitem poročilu o na Notranjskem ležečem Cerkniškem jezeru (1758). Njegove opise ribolova spremlja vrsta likovnih upodobitev, ki ponazarjajo različne tehnike ribolova.

Valvasor piše, da na Kranjskem sak imenujejo tiste oblokaste mreže, ki vise na lesenem polmeseču podobnem obroču, pritrjenem na drogu ali močni palici. Na lok obesijo mrežo z majhnimi luknjami. Mreža ima obliko vreče, ki se spodaj zožuje. Ribiče, ki so lovili s saki, so imenovali sakarje. Zanje je bilo natančno določeno, kje in kdaj so lahko lovili ribe. Domačini so lahko lovili v nekaterih jamah ribe s saki pod pogojem, da so plačali goldinar deželnosodnemu gospodu v planinski graščini. Izjema so bili prebivalci Gornjega Jezera, ki so varovali in opazovali ribolovne ter vodne razmere na jezeru in so zato imeli nekatere ugodnosti pri ribolovu. Brez plačila so smeli loviti s saki, polovico plena pa oddati menihom v Bistri. Ko so končali z ribolovom v samostanu Bistra, so dovolili ribolov s saki tudi podložnikom, seveda za ustrezno plačilo.

Ribolov s sakom pa ni bil značilen le za Cerkniško jezero. Iz arhivskih virov sledi, da so ta ribolovni pripomoček uporabljali tudi na drugih vodah. Podobno kot smo to že zapisali za križak, včasih težko natančno opredelimo, za katero vrsto ribolovne naprave velja določen zapis. Kot navaja Umekova, so ponekod tudi nekatere vrste vrš imenovali sak. Na splošno pa velja, da je tudi za sak vedno veljalo, da morajo imeti odprtine (okenca na mreži) natančno predpisano velikost. Za nekatere vode pa so veljale tudi omejitve oziroma prepoved ribolova v času drsti. Tako sta na primer že Koroški red o ribištvu, izdan leta 1577, ter nekoliko mlajši Štajerski red o ribištvu iz leta 1619 prepovedala ribolov s sakom v mrtvih rokavih voda, razen če so ribji zarod vrnili v vodo. Uporabo saka so omejevali tudi avsto-ogrski deželni ribiški zakoni, sprejeti v drugi polovici 19. stoletja Po

ribiškem zakonu, sprejetem leta 1939, je bila prepovedana uporaba saka v Dravi, Dravinji in njenih pritokih v času od 15. februarja do konca maja.

Po drugi svetovni vojni so sake še lahko uporabljali v Dravi in Dravinji od začetka junija do 15. februarja, v Pesnici pa od 15. maja do konca marca. V drugih



Sakarji na Cerkniškem jezeru, foto Mirko Javornik, pred drugo svetovno vojno. Izvirno fotografijo hrani Slovenski etnografski muzej.

vodah je bilo za tak način lova treba pridobiti dovoljenje pristojnih oblasti. Zakonska določila glede lova s sakom so bila enaka določilom glede lova s križakom.

Podobno kot za križak in druge ribolovne priprave so ljudje v različnih krajih po Sloveniji tudi za sak uporabljali vrsto imen. Slovar slovenskega knjižnega jezika sāk (sák sáka) opredeljuje kot *ročno pripravo z mrežo v obliki vreče, pritrjeno na palici*. Ljudevit Pivko ga opisuje kot vrečasto mrežo, visečo na locnju, s »cifom«² zadaj. Navaja, da so s sakom lovili na dva načina: tako imenovani sak na drogu oziroma štajngji so z brega *vlačili h kraju*, s sakom na grabljišču pa so šli ribiči tudi sami v vodo. Od tod tudi nekatere ljudske fraze, kot na primer *šli so h kraju vlačit*, kar je pomenilo, da so ljudje šli

po ribe v jeseni, ko je bilo ob veliki vodi obilo rib, ponje s sakom. Pivkov opis za sak je nekaj let kasneje v svojem Lovsko-ribiškem slovarju (1937) povzel dr. Janko Lokar. Skoraj istoveten opis sta v glasilu Ribič leta 1955 predstavila Jelačin in Pirc. Navedla sta, da s sakom lovijo na dva načina: sak postavijo pred grm ali tolmun in izbežajo ribe, ki se zalete v mrežo. Ribič mora biti v vodi. S sakom, katerega drog je bil daljši, pa so lovili ribe v manjših tolmunih kar z brega.

Kot opisuje Štefan Smej v svoji seminarski nalogi *Tipično ljudski način ribolova* na Muri, je sak stožčasta mreža, ki so jo šivali v krogu na enak način kot križak. Mrežo so šivali iz domačega sukanca, pri šivanju pa uporabljali leseno iglo iz jablanovega lesa. Šivati so začeli od ožjega dela mreže proti širšemu, v vsaki vrsti pa dodali kvadrat (odprtino/okence) več. Na koncu so na širokem delu saka dodali obročast leskov locen. Sak na drogu so imenovali *vlačár*, ker so ga vlačili (vlekli) po vodi.

Dr. Romana Erhatic Širnik

Literatura

Jelačin, M. in Pirc, A. S., 1955. Ribiške mreže in njihova uporaba. Ribič, str. 149–152

Lokar, J., 1937. Lovsko-ribiški slovar, str. 109

Umek, E., 1970. Ribištvo in ribolov. Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev str. 469–520)

Pivko, L., 1935. Ribištvo v Dravi in njenih vodah. Časopis za zgodovino in narodopisje, št. 3, str. 159

Smej, Š. ? Ribolov na Muri. Seminarska naloga. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za etnologijo.

LEPOTE SELŠKE SORE

Dobrodošlica pomladi

Pomlad je zakorakala tudi v deželico pod Alpami in vsepovsod se prebujajo življenje. V muharjih se je pred tedni zdramil nemir, marsikje se je namreč že začela muharska sezona. Toda pravi muharjev čas šele prihaja. Pravijo, da takrat, ko brsti poženejo tudi v najbolj senčnih grapah. Slednjih ne manjka v krajih, kamor smo se odpravili v želji po ulovu postrvi v Selški dolini. Po njej teče čarobna Selška Sora, sijajen postrvji revir, ki si zasluži mesto na letnem koledarčku vsakega muharja. Na tej predalpski lepotici smo slovesno začeli letošnjo muharsko sezono in, kot že ničlikokrat poprej, lovili izvrstno.

Predalpska reka Sora je eden največjih slovenskih desnih pritokov Save, ki se rodi v dveh vodnih krakih. Prvi, ki priteče iz krajev vzhodno od Idrije in severno od Logatca, je Poljanska Sora, o kateri smo že pisali v Ribiču (5/2015), drugi, prav tako izjemno zanimiv krak, se imenuje Selška Sora.

Hribovita okolica Selške Sore ali Selščice, kot jo tudi imenujemo, se kaže na značaju reke. V izvirnem delu, ko priteče izpod obronkov Porezna in drugih visokih hribov, ima precejšen padec. Tam je reka divja, pravzaprav celo hudourniška. Še svež je spomin na žalostno jesen leta 2007, ko je vodna ujma prizadela Železnike in druga območja v Selški dolini in tudi širše. Nad severozahodno Slovenijo se je dobesedno utrgal oblak in obilje vode je povzročilo

ogromno škode. Na vodomerni postaji Vešter, ki je kakih 15 km dolvodno od Železnikov, so izmerili rekorden pretok reke, kar 353 m³/s! Običajni pretok, ki je tudi najprimernejši za ribolov, je okoli 5 m³/s. Ujma je ogromno škode povzročila na ribah. Mulj jih je zadušil, voda pa odnesla. Okrevanje reke in njene okolice je trajalo več let. Nekateri menijo, da si populacije nekaterih vrst rib, denimo lipana, še vedno niso opomogle.

Geološka sestava ozemlja, po katerem teče Selščica, je zanimiva in razmeroma zapletena. V dolini med Blegošem in Ratitovcem so pogoste različne kamnine iz starega in srednjega zemeljskega veka; največ je usedlin, nekaj je tudi magmatskih. Voda zaradi tega nima turkiznih odtenkov, kar je značilno za bistre reke, ki tečejo po povsem svetli

apnenčasti ali dolomitni podlagi. Selščica je na prvi pogled malo temnejša in spominja na Poljansko Soro in Gradaščico. Vse tečejo po terenu z zelo podobno geološko sestavo.

Glavni podatki o revirju

S Selščico gospodarijo v RD Železniki in RD Sora Škofja Loka. Prvi upravljajo z reko od izvira do soteske, ki leži približno 2 km dolvodno od naselja Praprotno. V RD Sora Škofja Loka upravljajo s Selščico od soteske pa vse do sotočja s Poljansko Soro v srednjeveškem mestecu Škofja Loka. Od tam naprej sta reki združeni in tečeta pod skupnim imenom Sora, ki se pri Medvodah izliva v Savo.

Mi smo obiskali revir, s katerim upravljajo v RD Železniki. Omeniti moramo, da imajo njihovo Selščico razdeljeno na dva



Revir B, ki se razteza od jezua pri elektrarni pri vasi Selca do soteske pod vasjo Praprotno, se začne s slapom in velikim tolmunom. Sredi njega plavajo šarenke, v zajedah pod skalovjem pa se skrivajo plašne potočne postrvi.



Nekoliko nižje je videz Selščice takšen: naklon terena je manjši in reka se umiri. Obdajajo jo travniki in njive, na brežinah rastejo drevesa in različno grmovje. Pod vejami se skriva obilje manjših in velikih postrvi.

dela. Prvi, ki ga imenujejo revir A (Selška Sora 2), se razteza od izliva Sorškega potoka do jezua pred elektrarno v naselju Selca. Drugi del, ki ga imenujejo revir B in kjer smo lovili mi (Selška Sora 3), se razteza od jezua pri elektrarni v Selcah pa do soteske.

Tam je dovoljeno le muharjenje z eno navezavo umetno muho. Uporaba posnetka ikre je strogo prepovedana. Brezzalustniki so obvezni; če jih nimate, zalust stisnite ali odpilite. V revirju B je dovoljeni dnevni uplen ali ena potočna postrv in dve šarenki ali tri šarenke. Uplen lipana je strogo prepovedan.

Varstvene dobe rib so podobne kot na drugih muharskih revirjih v Sloveniji.



Takšne drobne lepoticke se skrivajo na vsakem koraku. Kot ulov so nezaželene, a žal se njihovim prijemom na posnetek ličinke ali manjšo potezanko ni mogoče povsem izogniti.

Potočne postrvi in šarenke je dovoljeno loviti med 1. aprilom in 30. septembrom. Najmanjša dovoljena mera za uplen prve je 25 cm, za šarenko pa 24 cm. V reki živijo tudi klenci in druge manjše ribje vrste, ki pa za povprečnega muharja verjetno ne bodo tako zanimive kot postrvi.

Do revirja B (Selška Sora 3) se boste najlažje pripeljali po cesti, ki vodi iz Škofje Loke proti Petrovemu Brdu. Cesta se navadno vije tik ob reki, zato boste zanimiva ribolovna mesta morebiti opazili že iz avta.

Dnevna ribolovna dovolilnica stane 55 evrov, za člane drugih ribiških družin pa 35 evrov. Dovolilnica, ki jo kupite za posamezni revir, ni prenosljiva, kar



Ribe, ki smo jih ujeli, so bile večinoma šarenke, velikosti od 25 do 35 cm.

Ocenjevalni list

Revirje ocenjujemo tako, da vsako izmed sedmih kategorij ocenimo z oceno od 1 do 6. Kategorije so ustrezno ovrednotene, kar pomeni, da sta npr. čistoča vode ali ribja populacija pomembnejši kategoriji kot možnost parkiranja ali dostop do vode.

Vodotok: Selška Sora
Revir: Selška Sora 3 (revir B)
Upravljavca: RD Železniki

Kategorije in vrednost (faktor)	Obrazložitev kategorije	Ocena od 1 do 6	Rezultat (zvezdice)
Kakovost vode 0,20	Čistost vode in okolice vodotoka. Splošna senzorična ocena.	5,0	1,00
Pestrost ribolova 0,10	Ali je na revirju primeren ribolov za začetnike in izkušene ribiče. Pestrost vodotoka s stališča načina ribolova.	4,0	0,40
Cena dovolilnice 0,10	Ocena razmerja med kakovostjo ribolova in ceno dnevne dovolilnice.	4,0	0,40
Ribja populacija 0,30	Možnost ribolova več ribjih vrst v različnih letnih časih.	4,0	1,20
Pristop do vode 0,075	Zaraščenost vodotoka, udobnost pri ribolovu (metanje).	4,5	0,3375
Dostop do revirja 0,075	Prometna povezanost, možnost primerne parkiranja.	5,0	0,375
Ocena upravljavca 0,15	Dostopnost do pomembnih informacij, odzivnost informacij, odzivnost in prijaznost upravljavca.	5,0	0,75
		31,5 točk	4,4625 zvezdic

pomeni, da je ribolov z njo dovoljen le v revirju, za katerega je navedeno. Dovolilnice lahko kupite na spletnem naslovu www.ribiskekarte.si/rd-zelezniki.

Ribolov na Selški Sori

Z ribolovom smo začeli v naselju Selca, kjer so na Selški Sori zgradili jez in elektrarno, zraven pa je tudi večji poslovni objekt (ob glavni cesti je mesto označeno s tablo, na kateri piše Obrtna cona Podzavrnik). Tam lahko v miru pustite avtomobil, pripravite ribiško opremo in začnete z ribolovom. Prav tako smo storili tudi mi. Najprej smo odšli na most pozdravit reko in pogledat ribe. Tam je struga široka približno deset metrov, kar je za Selščico nekaj običajnega. Takoj smo v vodi opazili kakih dvajset rib. Vse so bile šarenke, ki so v dolžino merile od okoli 25 pa do okoli 40 cm.

Izpolnili smo dovolilnice, obuli ribiške škornje, pripravili telovnike in umetne muhe. Sestavili smo ribiške palice in pripadajoča kolesca z vrvicami. Odločili smo se, da bomo preizkusili štiridelni Orvisov model Access, akcije #5 in dolžine 9 čevljev (2,75 m). Palica ima izredno hitro akcijo, v njenem cenovnem razredu (v Evropi stane okoli 430 evrov) pa je tudi ena izmed najlažjih muharic, saj tehta vsega 67 gramov. Odlična je za ličinkarjenje in občasen ribolov s suhimi muhami. Presodili smo,



Ujeli smo tudi nekaj takšnih in podobnih večjih šarenk. Njihova borbena telesa čudovitih barv so nam nepopisno popestrila ribolovni dan.



Za Selščico so značilni tolmunji, kot je na zgornji fotografiji. Za skalami na desnem robu fotografije smo za vlivnim curkom v vodi opazili obris precej velike ribe. Nekaj metrov je bilo potrebnih, da je prišla, v trenutku odvila nekaj metrov vrvice in se, osvobodjena, skrila nekam v globino.



Vse šarenke so bile borbene in čudovitih barv!



Zgodaj spomladi pogosto lovimo na krtačnike, majhne potezanke iz srnje dlake, zvezane na trnkah jig. Manjše in večje postrvi jih obožujejo.



Tudi potezanke iz različnega perja so zelo primerne za spomladanski ribolov.



Ko je na Selščico posijalo sonce, smo se preizkusili tudi v ribolovu s suhimi muhami. Še posebno se je izkazal posnetek šaša, t.i. Elk Hair Caddis, na trnku #12.

da bomo večinoma lovili s posnetki ličink in manjšimi potezankami, zato smo navezali kupljene konične predvrvice v dolžini 2,75 m in debelino trnice 0,15 mm in 0,18 mm.

Sprehodili smo se po makadamski poti do začetka revirja, kjer sta slap in večji tolmun. Tam smo na trnico navezali zajčje uho z zlato volframovo glavo na trnku #12. Že na prvi met smo ujeli šarenko, ki je merila okoli 30 cm. Nato smo približno pol ure na isto muho lovili drugo za drugo same šarenke, ki so merile od 25 do 35 cm. Ko nismo več zaznali prijema, smo zajčje uho zamenjali z manjšim krtačnikom in ga spustili

do dna tolmunja. Počasi smo ga cukali k sebi in na tak način ujeli še nekaj šarenk in eno potočno postrv.

Premaknili smo se po toku navzdol do predela reke nad mostom, kjer z leve strani v strugo teče voda iz industrijskega objekta. Tam je sijajen curek, poln velikih postrvi. Lovili smo na zajčje uho in nek podoben posnetek ličinke z obiljem uvezanega račjega puha. Izmenično smo metali k levemu bregu reke in z metodo prostega plavanja muhe (*angl.* Dead Drift) ujeli kar nekaj atlantskih mavričnih leptotic. V nekem trenutku smo ob nasprotnem bregu opazili večjo senco in ji ponudili krtačnika. Dva ali trije meti so bili potrebni, da je padla na pravo mesto in riba ga je vzela. Po kratkem boju smo v podmetalki občudovali čudovito, okoli 60 cm dolgo zdravo šarenko. Kasneje smo nižje po toku navzdol ujeli še eno podobno.

Lovili smo vse do Dolenje vasi, naselja, ki leži slaba dva kilometra dolvodno od Selc. Na tamkajšnjem odseku Selška Sora ustvarja zanimive prelive, curke in tolmuje. V enem od njih smo znova opazili večjo senco, ki je ždela v vlivnem curku takoj na začetku tolmunja. Na trnico smo navezali posnetek ajdovke na trnku #12 in poskusili srečo. Dva ali trije meti so bili potrebni, da je prišla. Po uspešnem zaseku je s kolesca v trenutku odvila nekaj metrov vrvice,

divje stresala z glavo, se osvobodila trnka in skrila nekam v zavetje globlje vode. Naj ji bo dano dolgo in plodno življenje.

Vtisi

Zgodnja pomlad je za ribolov na Selščici čudovita. Rečica, ki se vije med njivami in travniki, v tem letnem času ponuja obilo možnosti za odličan ribolov šarenk in potočnih postrvi. Med našim obiskom smo poleg manjših plavutastih atlantskih in domorodnih rdečepikastih leptotic ujeli tudi par večjih in borbenih šarenk v prekrasnih odtenkih zelene in oranžne. Manjših postrvi je v reki veliko in revir B je nedvomno zelo primeren tudi za popolne muharske začetnike.

V dobro smo šteli vse postavke, najbolj pa čistost vode, dostop do revirja in oceno upravljavca. Pri ocenjevanju je revir dobil 31,5 točke (od 42 mogočih) in zelo dobro končno oceno 4,4625 zvezdice (od 6 mogočih).

Kmalu se bomo na Selško Soro znova vrnili, za spremembo v revir A, kjer je ribolov dovoljen od 1. maja naprej in ki slovi po neokrnjeni naravi ter velikih potočnih postrveh. Kakšen dan bomo z veseljem namenili tudi ribolovu v revirju B, tamkajšnjim čudovitim šarenkam ter druženju in klepetu s prijaznimi ribiči iz Železnikov.

Jure Ušeničnik

Dve mreni

Konec februarja in v začetku marca je padlo kar nekaj dežja, zato so bile reke bolj ali manj polne in obarvane, kar pa ni bil zadosten razlog, da bi ostal doma. Napoved tudi za dan ribolova ni bila nič kaj obetavna, padlo naj bi še nekaj dežja. Ta me ni motilo, želel sem si zgolj, da bi začelo deževati šele, ko bom vse pripravil in bom v zavetju velikega dežnika čakal na prijem.

Na rečni ribolov se redko odpravim brez krmilnikov, kar še posebno velja, ko lovim mreene, saj se zdi, da so še posebno dovzetne za tovrstno spodbudo k hranjenju. Edino izjemo naredim, kadar nameravam loviti ribe zgolj s pomočjo plovca ali pa se odpravim na t.i. zalezovalski ribolov, za katerega je značilno kar najmanj opreme in pribora, pa bi nekaj kilogramov krme in številni krmilniki, ki so tudi sami precej težki, pomenilo zgolj oviro pri gibanju. Čeprav je mogoče loviti na dnu povsem dobro tudi brez uporabe krmilnikov, pa je treba zapisati, da imamo z njihovo uporabo v določenih okoliščinah precejšnjo prednost. Posebno se to pokaže, kadar lovimo v povišani in kalni vodi. V takih »meglenih« razmerah se ribe zanašajo predvsem na vonj in manj na vid. Večja količina aromatične praškaste krme, ki jo iz krmilnika, ležečega na rečnem dnu, voda bolj ali manj hitro izpira, pušča dišečo sled dolvodno in zainteresirane ribe vodi naravnost do vabe. Nekaj podobnega lahko dosežemo tudi brez uporabe praškaste krme in krmilnika, če uporabimo zgolj zelo aromatizirano vabo na trnku. Taka vaba je na primer sirovo testo z dodatkom česnovega eteričnega olja ali pa običajno testo za izdelavo bojlijev, ki mu dodamo nekaj dodatne arome po lastni izbiri. Testo se na rečnem dnu topi počasi, voda pa odnaša aromo, ki ribam naznanja prisotnost hrane in pri njih vzbudi nagon po hranjenju. RIBE se pomaknejo gorvodno proti izvoru vonja in slej ko prej najdejo vabo na trnku. Za to so posebno dovzetne mreene, pa tudi druge ribe ne zaostajajo. Mrene se lahko premaknejo tudi nekaj deset metrov po vodotoku navzgor in sledijo aromatični sledi. To njihovo lastnost s pridom izkoriščamo povsod, kjer je lov nanje zaradi specifičnosti obale ali vodotoka nemogoč ali otežen do take mere, da z njim tvegamo lastno varnost. Če nam je položaj mren znan in okoliščine to omogočajo, z ribolovom začnemo na prvem primernem



Na reko se skorajda ne odpravim brez krmilnikov. Še posebno ne takrat, ko je voda višja in nekoliko motna, kakršna je bila konec letošnjega februarja in v začetku marca.

mestu gorvodno. RIBE, privabljene z vonjem in drobnimi delci proste krme, kmalu zapustijo varno zavetje in se odpravijo gorvodno iskat njihov izvor, našle pa bodo našo vabo na trnku, ki smo jim jo nastavili. Tako nekako naj bi vsaj bilo.

Glede krmilnikov tudi tokrat nisem naredil izjeme. S seboj sem jih vzel dve polni škatli. Skozi leta se mi jih je nabralo kar nekaj, resda pa jih tudi lepo število počiva na rečnem dnu. Sreča je, da si večino mrežastih krmilnikov naredim kar sam in si tako blažim boleče udarce ob izgubah. Uporabljam plastične navijalke za lase različnih velikosti, obtežilnike pa ulijem. Izdelava je razmeroma preprosta, cena ugodna, velikosti pa tudi takšne, ki jih le redko ali sploh ne vidim v ribiških trgovinah. Od majhnih, premera mezinčka, pa vse do pravih košar.

Krma in pribor

S seboj sem vzel dve vrsti cenovno zelo ugodne praškaste krme firme Timar (Method feeder garlic/fish in



Najprej sem z velikim mrežastim krmilnikom nakrmil izbrano ribolovno mesto.

River plus – 10 % sira parmezana), ki sem ju tokrat uporabil prvič in nisem povsem vedel, kaj lahko pričakujem. Zamešal sem ju v medsebojnem razmerju 1 : 1, dodal kakega pol kilograma lastne mešanice za izdelavo bojlijev in to zalil z dobro mero melase, pomešane z vodo in aminokisljinami. Melasa (ostanek pri proizvodnji sladkorja) je hranljiva, aromatična in lepljiva sirupasta tekočina ter dobro vezivo za praškasto krmo. V vodi se dokaj hitro topi in tako popušča tudi vezivnost, kar pomeni, da bodo kepe

krme na dnu zelo aktivne. Vonj, ki se je širil iz vedra, je bil več kot obetajoč. 'Ribe bodo na pravi skušnjavi,' sem zadovoljen premišljeval, medtem ko sem z rok spiral ostanke krme, ki se je nanje prijela med mešanjem.

Krmo sem pustil, da je vpijala tekočino, in se lotil sestavljanja palice. Predelana krpararica, dolga in močna, je moja redna spremljevalka pri lovu

gled deluje nekoliko pretirano, a v opisanih razmerah rib ne moti, saj ga ne vidijo, po drugi strani pa pride prav pri metanju težjih bremen, kot so veliki krmilniki in – kot sem že zapisal – če zadenemo na ribiški loteriji in prime kapitalna mrena ali krap, ki se že trenutek za tem požene v najmočnejši rečni tok.

Ribolov na rekah je tudi zato pre-

smel (odkar sem plačal kazen, sicer bolj pazim ...), k vodi pa jo mahnem, kot bi bilo zadnjič in kot da bo vsak čas odtekla in je ne bo več. A nihče ni popoln.

Ribolov

Najprej sem na laks nataknil največji mrežast krmilnik, kar jih imam, vendar predvrvice s trnkom še nisem



Krmo za krmilnik sem zamešal iz dveh tipov praškaste krme firme Timar. Dodal sem še približno pol kilograma moje mešanice za izdelavo bojiljev. Vse skupaj sem zalil z rečno vodo, v kateri sem raztopil dobro mero melase in dodal še tekoče aminokisliline.



S seboj sem vzel prav vse tipe krmilnikov, razen ploščatih metodičnih. Če je le mogoče, ne pretiram s količino, saj se več krmilnikov krepko pozna na teži nahrbtnika.



Sirovo testo je ostalo še od novega leta. V tem času se je vonj še bolj okreplil.



Ena od dveh mren, ki sem ju uspel ujeti šele popoldan. Na koncu se je zdelo, kot bi bili edini v tolmunu.



Belo obarvan vrh moje predelane krpararice je bil tisti del pribora, na katerem se je moj pogled zadrževal še najdlje. Palico uporabljam pri ribolovu mren in krapov na večjih in naraslih rekah. Poleg nje imam še posebno palico za lov s krmilniki, kateri lahko menjam vrhove. Uporabljam jo v nekoliko drugačnih okoliščinah in za druge ribe, čeprav bi se dobro izkazala tudi v opisanih, saj spada v težjo kategorijo.

rib, predvsem mren, na večjih rekah z obtežilnikom na dnu (ali večjim krmilnikom), še posebno pa ob narasli in motni vodi. V takšnih razmerah lova v močnejšem curku se z daljšo palico (3,9 m) bolje in lažje rokuje, kot pa s krajšo in šibkejšo. Poleg tega je vredno upoštevati dejstvo, da v naših rekah plavajo tudi nekatere kapitalne ribe in bi jih bilo ob tistih redkih dnevih, ko se zmotijo in primejo na trnek, prava katastrofa izgubiti zaradi prenežnega pribora.

Opisanim razmeram primerna je tudi debelina laksa. Sam uporabljam laks, ki meri vsaj vsaj 0,35 mm v premeru, trenutno pa imam na tuljavi kolesca navit laks, debeline 0,38 mm. Tako debel na prvi po-

cej bolj zanimiv in nepredvidljiv kot ribolov na komercialnem ribniku, kjer bolj ali manj vemo, kaj bomo ujeli in po navadi se ne motimo. Na reki zato večkrat ostanemo s suho podmetalko, s čimer imam tudi sam veliko izkušenj. Velikokrat sem ure in ure preždel na rečnem bregu ob popolnoma mirni palici, saj ni bilo nobene ribe, ki bi jo ukrivila. Pri tem je zanimivo, kako že ob najmanjšem gibu vrha palice ali celo pravem prijemu pozabim na vse ure brezdelja in najbrž se tudi zato vedno znova vračam na rečni breg. Pravzaprav se čudim, kako me še po vseh letih ob tem preveva pravo vznemirjenje, kar pa ni vedno najbolje. Skoraj vedno na ribolov vozim hitreje, kot bi

navezal. Na izbrani predel v vodi sem želel nastaviti nekaj proste krme, preden bi začel zares loviti. Krmilnik sem napolnil s pripravljeno krmo in ga vrgel na ribolovno mesto, ga tam pustil trenutek ali dva pri miru, potem pa nekajkrat na kratko cuknil in tako pospešil praznjenje. Opisano sem ponovil približno desetkrat, potem pa veliki krmilnik zamenjal z manjšim ter dodal še predvrvice s trnkom in vabo. Le-ta je bila staro

sirovo testo, ki mi je ostalo od ribolova okoli novega leta. Kot nosilec testa je služil bojli, premera 16 mm, ki sem ga obrezal do oglate oblike. Okoli njega sem ovil testo, potem pa ga povajjal še v praškasti krmi, da so se nanj prijele njene drobtinice. Trenutek za tem sta se poln krmilnik in vaba znašla na rečnem dnu, jaz pa na stolu pod velikim dežnikom. Ravno pravi čas sem vse uredil, začelo je namreč deževati. Moje priljubljeno vreme, ko sem pod streho in je v igri ribolov. Nekaj sreče sem torej imel že na samem začetku.

lice, zaradi boljše vidljivosti označen z belo barvo. Približno po uri sem že razmišljal, da »priložnost izgubljena ne vrne se nobena«. S to modrostjo pa se nisem ne želel ne mogel povsem sprijazniti, saj bi to pomenilo, da sta v vodi zgolj dve ribi ali celo ena sama, ki je prišla dvakrat, pa še onidve sta jo zdaj najbrž »ucvrli« daleč stran. Vse je kazalo ravno na to in palica je ostala še naprej povsem mirna. Nekajkrat sem sistem premetal, potem pa sem si, bolj iz dolgega časa kot ne, ogledal vsebino svojih škatel s krmilniki. S seboj sem imel praktično vse vrste

na moč pribora. Sam imam vedno občutek, da imam na trnku precej večjo ribo, kot pa se izkaže pozneje. Tudi to je eden izmed čarov ribolova na mreine, saj ni nujno, da so velike, a ribiču nudijo obilo zadovoljstva.

Lepo ribo sem izpustil, napolnil krmilnik, zamenjal vabo in že sem znova napeto čakal na prijem. Ker je mreina jatna riba, sem upravičeno pričakoval, da jih ne na tamkajšnjem mestu še veliko. Pripravil sem se na pravo kanonado prijemov, kakršno sem že nekajkrat doživel in se pri tem dobro nalovil.



V podobnih okoliščinah kot letos sem lovil v marcu pred dvema letoma. Takrat mi je med drugimi prišla tudi tale nekajkilogramska brkata lepatica.

Prvi prijem je sledil čez slabe pol ure. Vrh palice se je silovito zakrivil, potem pa je prijem nenadoma popustil. Na mojo žalost se riba ni zapela. Preveril sem trnek in ker je bilo vse v redu, nisem ničesar zamenjal, pač pa le ponovno nastavil vabo. Naslednji prijem je trajal vsaj toliko, da sem ribo nekaj sekund čutil, potem pa se je snela s trnka. Zajelo me je rahlo razočaranje in takoj sem znova z zanimanjem in natančno preveril navezo, ki je bila takšna, kot jo vedno uporabljam, trnek pa povsem oster. Ker po moje ni bilo smiselno karkoli menjati, sem ostal pri starem. Riba se pač ni zapela tako, kot bi se morala, in to pravzaprav kljub temu, da se mi le redko zgodi, ni nič nenavadnega. Dogodki so bili pravzaprav vesela novica, saj je to pomenilo, da ribe so in prav verjetno je bilo, da jih je precej.

Znova sem napolnil krmilnik, zavil obrezan bojli v testo in ponovno vse skupaj vrgel na rob, kjer sta se stikala močan rečni tok in nekoliko mirnejši predel. Seveda sem glede na prejšnjo izkušnjo pričakoval hiter prijem. Pripravljen na zateg sem zleknjen na stolu pod dežnikom opazoval vrh pa-

krmilnikov, ki jih premorem, razen ploščatih metodičnih. Teh v rečnem toku po navadi ne uporabljam, je pa tudi to mogoče, predvsem na tistih delih, kjer so mirni zatoni in šibkejši vodni tok.

Krmilnike sem uredil in znova ugotovil, da sem jih vzel preveč. Za ribolov sem se odločil hitro in znova se mi je preveč mudilo. A bolje je imeti kakšen krmilnik več kot pa ostati brez njih.

Nazaj k ribam

Pri ribolovu je že tako, da po navadi niti ne veš, kdaj bo riba prišla. Zato je dobro vztrajati tudi takrat, ko je vse kot izumrlo. Po nekako treh urah mirovanja – medtem sem nekajkrat premetal vabo in krmilnik – je sledil značilen prijem mreine. Palica se je rahlo stresla, vrh se je nekajkrat na kratko upognil, potem pa silovito krenil naprej. Mreine so, to že vemo, srčni borci. Tudi tista, približno kilogram in pol težka, je bila taka, čeprav proti močnemu priboru ni imela velikih možnosti. Bila je lepo zapeta. Vseeno pa zapeta mreina v močnejšem toku naredi spoštljiv vtis na ribiča ne glede

Nisem čakal dolgo, da se je zgodba z vrhom palice ponovila še močnejše. Mreina je takoj zavila v najmočnejši vodni tok in se tam upirala sili, ki jo je vlekla tja, kamor ni hotela. Bila je nekoliko večja od prejšnje, kar se je takoj pokazalo na palici. Kljub vsemu je kmalu omagala in lahko sem jo privedel v podmetaliko. Karseda hitro sem jo izpustil in znova ponudil vabo. V mislih sem že imel naslednjo torpedasto lepatico z brki.

A ribolov res lahko postreže z veliko presenečenji, kajti znova je sledil popoln mir. Sta bili res samo dve ribi v tolmunu? Morda isti dve kot dopoldne? Vmes sta imeli ravno toliko časa, da sta pozabili na neprijetne izkušnje in se znova začeli hraniti na starem mestu.

Nekaj ur sem še vztrajal ob popolnoma nepremični palici, potem pa sem se odpravil domov. Razmišljal sem vse mogoče. Morda sta bili res zgolj dve? Če sta bili res, potem sem lovil več kot dobro, saj sem ujel edini dve ribi v tolmunu.

*Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net*

RISE – festival muharskega filma 2016

Rise – Muharski filmski festival 2016, največji festival muharskega filma na svetu, 8. aprila 2016 ponovno prihaja v Slovenijo! V minulih devetih letih je postal prvovrstni dogodek na koledarju muharjev v številnih državah na več celinah.

Festival bo evropsko občinstvo razvajal v posebni izdaji, gostoval pa bo v številnih državah: Franciji, Nemčiji, Švici, Avstriji, Islandiji, Italiji, Finski, Sloveniji in VB. V svojem desetem festivalskem letu bomo s predvajanimi vrhunskimi filmskimi izdelki predstavili raznoliki svet muharjenja, ki muharje povezuje skozi številne dogodivščine in izkušnje ter splošno javnost seznanja z novo dinamiko te čudovite aktivnosti v naravi. Festival je enkratna priložnost za muharske navdušence in tiste, ki jim je narava blizu, da delijo svojo strast s svojimi kolegi z obiskom tega edinstvenega dogodka.

V sklopu festivala bodo premierno predvajali vrhunske filmske izdelke svetovno priznanih filmskih ekip. Občinstvo bo deležno izjemnih posnetkov. Vsi filmi so posneti v visoki ločljivosti.

Osrednji del festivala je najnovejši izdelek novozelandske ekipe Gin Clear Media z naslovom *Backcountry – South Island*, v katerem je predstavljenih nekaj čudovitih predelov Nove Zelandije z najbolj intenzivnim rojenjem žuželk, ki ga spremljajo čudovita muharska doživetja, sanje vsakega muharja. Festivalni filmi prikazujejo čudovite koticke našega planeta, skrite muharske zaklade ter

Nakup vstopnice (samo prek spleta): <http://www.etickets.to/buy/?e=13636>

Uradna spletna stran dogodka: <http://www.flyfishingfilmfestival.eu/>

Organizator: Gin-Clear Ltd, Nova Zelandija v sodelovanju s spletnim portalom Muharjenje v Sloveniji (<http://www.flyfish-slovenia.com>).

Povezava: Nicholas Reygaert (NZ) (info@gin-clear.com) in Luka Hojnik (SLO) (luka@flyfish-slovenia.com)

muharje kot zaščitnike in skrbnike voda.

Raziskovanje narave skozi muharjenje je nekaj čudovitega, ki vsakogar, ki se poda v svet te aktivnosti, približa naravnim procesom in na tak način tudi bolje razume njihove zakonitosti. Naravo tako spoznavamo, uživamo v njej, se učimo in jo varujemo. Razumevanje te zaveze naravi je bistvo muharjenja in RISE – filmski festival – jo želi s svojim programom spodbuditi in širiti.

Vljudno vabljeni, da postanete del te nepozabne izkušnje!

RISE
FLY FISHING FILM FESTIVAL

Petek, 8. april 2016 ob 20:00
Dvorana 1
Kolosej, BTC Ljubljana

... največji festival muharskega filma
že petič v Sloveniji!

**Več informacij in nakup vstopnic
na uradni strani festivala:**

www.flyfishingfilmfestival.eu

Zürich - Bern - Ženeva - Salzburg - Dunaj - Berlin - Hamburg - München - Frankfurt - Helsinki - Reykjavik - Ljubljana

Idrija Fly Fishing Festival

Izredno bogastvo Slovenije z vodo, čudovitimi in divjimi rekami ter svetovno znano marmornato postrvjo privablja k nam ribiče z vsega sveta in mnogi se po prvem obisku vračajo znova in znova. Le malo ali nič pa je združenega sejemskega dogajanja, muharske filmografije in vodovarstva. Zato smo si mladi člani RD Idrija zadali, da v eno izmed središč slovenskega muharjenja pripeljemo svetovno znani filmski festival International Fly Fishing Film Festival (IF4™) iz Kanade, ki vsako leto v program zbere najboljše filme o muharjenju z vsega sveta. Kinovstopnice so že na voljo na spletni strani: www.idrija-flyfest.si

Verjetno najpomembnejše dogajanje bo v petek zvečer, ko bomo predvajali dokumentarno-okoljevarstveni film *Damnation*, ki mu bosta sledili okrogla miza in pogovor na temo *Naše reke, naša življenja*. K mizi smo povabili različne strokovnjake s področja varovanja voda in rib v Sloveniji. Večer bomo zaključili z malce posebnim glasbenim nastopom, seveda ribiško obarvanim, in druženjem.

Iz prvotne ideje je zrasel raznolik festivalski program, ki sedaj poleg petkovega odprtja in okoljsko naravnane večera obsega tudi dvodnevni sejem muharske opreme in prikaz vezanja muh nekaterih najbolj znanih vezalcev ter mnogo več. Čeprav splet ponuja vrsto videoposnetkov za vezanje, je doživetje, ko spretni prsti vežejo muhe v živo in mojstri razkrivajo svoje tehnike in skrivnosti, neprecenljivo.

Na festivalnem sejmu se bodo predstavile trgovine, organizacije, ki si prizadevajo za reke in ribe, ribiški vodniki, in profesionalni slovenski ter tuji vezalci muh. Odvisno od zanimanja bodo organizirali tudi razne delavnice vezanja muh, tematsko fotografsko delavnico s profesionalnim fotografom, delavnico tehnik muharjenja, poskrbljeno pa bo tudi za najmlajše, ki bodo lahko spoznavali reko Idrijco in muharjenje v Parku Mejca.

Posebno za nas ribiče je pomembno, da s festivalom spodbujamo trajnostno gospodarjenje z vodami in tako ohranimo naše postrvi, lipane sulce in vse druge

domorodne ribe. Naše ribe in druge vodne ter obvodne živali potrebujejo čiste in divje reke, proste in prehodne, in te reke potrebujejo čista porečja.

Z brezplačnim vstopom na otvoritveni večer in sejem želimo do širše javnosti in vseh ribičev posredovati informacije o trenutnem stanju, problematiki in razvoju rešitev za naše reke ter jih navdušiti za ribolov. Vsi Slovenci, ne samo ribiči in veslači, se moramo začeti zavedati pomembnosti čiste vode, čistih rek, čistega okolja, postati javno aktivni in se učinkovito zavzemati za »čisto« upravljanje z vodnimi in drugimi naravnimi viri ter za našo lastno prihodnost.

K sodelovanju vabimo izkušene in priznane vezalce umetnih muh, da prikazete vaše veščine in morda za to posebno umetnost navdušite katerega od obiskovalcev.

Pridružite se nam v Idriji, kjer se bomo družili in uživali v vsem, kar nas združuje. Informacije in prijave najdete na www.idrija-flyfest.si

Ekipa IFFF

IDRIJA FLY FISHING FESTIVAL
6-8 MAJ 2016 IDRIJA, SLOVENIJA VARUJEMO IDRIJSKO POSTRV

PETEK	SOBOTA	NEDELJA
18:00 Mestna Kavarna Idrija	9:00—17:00 Galerija pod knjižnico	9:00—16:00 Galerija pod knjižnico
18:00 DAMNATION Film	9:00 Razstava, sejem, demonstracije vezanja muh, delavnice vezanja...	9:00 Razstava, sejem, demonstracije vezanja muh, delavnice vezanja...
19:30 Okrogla miza: Naše reke, naša življenja	10:00 Tematska fotografska delavnica s PRO fotografom: Reke	12:00 Ribiško kosilo
21:00 Kulturni nastop	11:00 Predavanje: Genetika postrvi	16:00 Idrija Fly Fishing Festival: KONEC
22:00 Fešta v teku :)	13:00 Ribiško kosilo	
	9:00—11:00 Park Mejca	
	9:00 Otroci spoznajo muharjenje	
	18:00—22:00 Filmsko gledališče Idrija	
	18:00 International Fly Fishing Film Festival	
	22:00 Fešta v teku :) Mestna Kavarna Idrija	

RIBIŠKA DRUŽINA IDRIJA

- www.idrija-flyfest.si - info@idrija-flyfest.si -

ODPRTJE RIBOLOVNE SEZONE NA RIŽANI

Srečanje z ribiškimi prijatelji

'Fej in fuj,' sem si rekel, ko sem na prvi dan meteorološke pomladi pogledal skozi okno v sivo deževno jutro. Bilo mi je namreč jasno, da na Primorskem, kamor sem se odpravljaj na odprtje ribolovne sezone na Rižani, ne bo nič bolje.

Pošteno priznam, da sem sam pri sebi iskal izgovore, da bi ostal doma, kajti v takem vremenu me ribolov ni zanimal niti v najbolj aktivnem ribiškem obdobju, kaj šele zdaj, ko se počasi spogledujem z udobnostjo ter poleg ribolova vidim in cenim še kaj drugega. A če povabijo prijatelji, takrat se ne reče *ne* – to načelo sem po najboljših možnostih upošteval že od nekdaj. Z leti, ki so prinesla izkušnje in posledično kanček modrosti, pa vse bolj prepoznavam vrednost trenutka, ko roka stisne roko in veš, da je prava.

Zato je bolj pošteno zapisati, da je bilo tokrat v ospredju srečanje z ribiškimi prijatelji, s katerimi se nismo videli že kar nekaj let, saj na muharjenje v takih razmerah ni bilo misliti. To je še podkrepila meteorološka napoved, med katero je bilo rečeno, da je v letošnjem februarju padla kar trikratna količina dežja, kot je sicer običajno za ta mesec. Čeprav ... Marko, ki je letoval na Obali, je prosil, če mu s seboj pripeljem muharski pribor, »za vsak slučaj«. Ko gre za ribolov, je Marko včasih že kar nerazumljivo vztrajen in neomajen optimist. Upanje umre poslednje, sem si mislil ob pogledu na muharski telovnik, muharico in škornje, skrbno zložene na zadnjem sedežu avtomobila.

A v takih razmerah ni upanja, ki bi preživelo in tudi Markovo je umrlo v trenutku ob pogledu na Rižano. Po navadi prijazna in sramežljiva



Rižana, po navadi prijazna in sramežljiva rečica, je tokrat narasla in kalna bobnela mimo doma koprskih ribičev na Portonu.



Trije dolgoletni ribiški prijatelji, Borut Jerše, Savo Bratož in Milan Berlot, so bili le del ribiške družine, ki se tradicionalno srečuje ob začetku ribolovne sezone na Rižani.

rečica je tokrat narasla in kalna bobnela mimo doma koprskih ribičev na Portonu ter pretila prestopiti bregove. Ne glede na neprijazno vreme pa se je zbralo veliko ribičev, ki so se pred njim umaknili pod nadstrešek pred ribiškimi domom in se zatopili v ribiške pogovore. Pozorni gostitelji so kot vselej dobro poskrbeli za svoje goste. Imenitna topla mineštra

z bobiči je bila več kot potrebna tolažba za ribolov prikrajsanim in tudi nekoliko pre-mraženim ribičem. Kupice žametnega refoška, shranjenega prav za to priložnost, pa ni bilo mogoče razumeti drugače kot zlahtno darilo prijateljev in dišeč poljub od sonca razvajene Istre.

Dan je med klepetom v prijetni družbi koprskih ribičev mineval prehitro. Tudi brez ribičije, ki bi v nekoliko drugačnih okoliščinah naredila srečanje še posebno prijetno, celo praznično. Kajti nekaj prav posebnega je tam spodaj; kot bi človeka tam nekje nad Črnim Kalom, ki se stiska pod pečine Kraškega roba, nevidna roka umila skrbi in ga, čistega, pustila vsrkati povsem drugemu svetu, katerega skrivnosti včasih odkrije očarljiva rečica. Pa ne vsakomur.

Ob slovesu je sonce pretrgalo oblake. Dežela ob Rižani je vztrepetala in zažarela v pričakovanju pomladi.

Istra, *terra magica*¹ – niti sam ne vem, kolikokrat sem to že izrekel na glas, še večkrat v mislih in nekajkrat tudi zapisal ... Marsikdo jo

gleda, a je ne vidi. Ribiški prijatelji iz okoliških istrskih krajev pa razumejo; to razberem iz nasmeha, ki zmehča obraze vselej, kadar za njihovo *terro* rečem, da je *magica*. Takrat se počutim, kot bi bil njihov in občutek je lep.

Igor Holy

¹ čarobna zemlja

Od pekla do soške postrvi in lipana

Ko so se lani od poletja bazeni na novi tolminski ribogojnici pridno polnili, sta jeza in razočaranje nad našo birokratsko omejenostjo počasi začela bledeti. S prvimi vzorci kaviarja soške postrvi in prekajenih rib so zapele tudi brbončice. Predvsem pa so lahko zadovoljni športni ribiči od blizu in daleč. Desetletna kalvarija za sodoben ribogojniški objekt s predelovalnico in trgovino na Tolminki je vendarle končana.

Treba je začeti na koncu in nič ne opiše bolje olajšanja po bitkah za lokacijo, vodno pravico, gradbeno dovoljenje in denar kot epilog knjige predsednika RD Tolmin Lucijana Rejca *Od soške postrvi do Faronike* (ime družbe v lasti tolminske družine, ki upravlja z ribogojnico, op. p.): »Če bi bili malce vraževerni, bi lahko rekli, da nam je pri nastanku nove ribogojnice morda vsaj malo pomagala tudi izbira bajeslovnega imena Faronika. Tolminska Faronika je tako še enkrat pokazala, da ji tudi v današnjih časih nič in nihče ne more do živega! Jaz pa sem o njej svojim zdravstvenim težavam navkljub napisal tole zgodbo: v zahvalo vsem, ki so nam pomagali, v posmeh vsem, ki so nas ovirali in poskušali onemogočiti, v poduk in podporo tistim, ki se bodo morda kdaj lotevali podobnih stvari ...«

Tako je 2,4 milijona evrov vredna naložba pod streho, kot rečemo, in končno se RD lahko posveti svojemu delu. Muhasta narava in dolgoletni ribolovni pritiski namreč puščajo posledice, zato je ribogojnica nared pravzaprav pet pred dvanajsto. Ribogojniški del obsega deset manjših bazenov in štiri večje ter pomožne prostore v stavbi, kot so skladišče hrane, delavnica, sušilnica, strojnica in garderoba. Predvidena letna proizvodnja bo med 30 in 50 tonami soške postrvi, lipana, šarenke in potočne zlatovčice. Predelovalni del obsega klavnico, prostor za predelavo s hladilnicama in prekajevalnico, prostor za embalažo, prostor za odpadke in pisarne. Dnevna zmogljivost predelave je sto kilogramov rib, predvidena letna predelava pa je dvajset ton. A bo zaenkrat še nekoliko manjša.

Prednost – glede na količine – bosta imela športni in turistični ribolov. V Zgornjem Posočju je namreč ribolov najzlahtnejša turistična ponudba – v prvi vrsti zaradi skrivnostne soške postrvi, ki je pred skoraj tremi desetletji za vedno izginila, in jadranskega lipana. Roke si lahko manejo tudi nekateri gostinci, saj



Nova ribogojnica RD Tolmin na Tolminki je sodoben ribogojniški objekt, v sklopu katerega sta tudi predelovalnica in trgovina.

se omenjeni ribi do pred nedavnim nikoli nista pojavili v gostinski ponudbi. »Če želimo ohraniti ponudbo v okolju, ki je sicer dobro ohranjeno, moramo imeti možnost poseči v gospodarjenje takrat, ko so razmere neugodne. Erozije po potresu še trajajo, ekstremno visoke vode so vedno bolj pogoste, posledice žleda se v vodah še zdaj zaznavajo in še bodo dramatične, saj je povodje s plavjem najslabše za ribji življenj. Če želimo ob tem vzdrževati ribolovni turizem na visoki ravni, pač moramo te naravne luknje, ki pa vseeno niso nobena tragedija, nekako pokriti, da lahko zagotovimo nek obseg ribolova,« je ponazoril vodja ribogojstva v družini in direktor družbe Faronika Dušan Jesenšek.

Najboljši turist je turistični ribič

Brez ribolovnega turizma ne bi bilo nove ribogojnice. Zgolj tolminski družini ribiči na leto zagotovijo več kot 400.000 evrov prihodka, povprečna poraba

turističnega ribiča pa je skoraj 150 evrov na dan, kar je od dva- do trikrat več od porabe povprečnega turista. Približno 2.700 na sezono jih na ribolovu preživi v povprečju 5,4 dneva, skupaj pa prispevajo 1,55 milijona evrov prihodkov. K temu je treba prišteti še nezanemarljivih 600 tisočakov, ki jih ustvarijo lokalni in preostali domači ribiči. »Ribolovni turizem je najstarejša ponudba Posočja, če gledamo z vidika modernega razumevanja celostno zaokroženega turističnega produkta. Lahko ga opišemo kot žlahtno in po vseh merodajnih kriterijih najbolj uspešno posoško turistično ponudbo,« trdi direktor Lokalne turistične organizacije (LTO) Bovec Janko Humar: »Ribiči kot zahtevnejši gostje tudi pomembno vplivajo na razvoj in dvig kakovosti gastronomske ponudbe in drugih storitev. K privlačnosti te ponudbe v našem primeru prispevata kombinacija prvinskih ribolovskih strasti in izjemna lepota Soče ter drugih posoških rek, k poslovni

uspešnosti pa gotovo tudi dobro trženje in predvsem sistematično, dolgoročno in visoko profesionalno delo RD Tolmin. Žal ali na srečo je razsežnost turistične ponudbe omejena z zmogljivostjo voda, zato bo vedno ostal omejen, specifičen in zaželen.«

Dobre ribolovne vode so torej nuja za dober posel. »Turizem zagotavljajo domorodne ribe, zato poskušamo vzpostaviti stanje, da se ne bi več izgubljale, kot so se pri nas v zadnjih 110 letih od vnosa potočne postrvi. Ne delamo revolucije, ampak evolucijo usmerjamo v pravo smer. Okoli nas namreč ni divjina, ampak na okolje pritiskajo različni vplivi. Zato moramo te vplive regulirati, škodo, ki je bila narejena, pa

vrsta ukrepov je pomembnejših in lahko bistveno bolj prispevajo k ohranjanju ribjih vrst. Pomembno je, kaj se dela z vodami, kjer ni ribolova – da se uvedejo gojitveni potoki in rezervati. Če po neki povodnji ostane zgolj 10 odstotkov rib in z vlaganjem dosežemo 50 odstotkov začetne populacije, je naravno ravnovesje porušeno, in je vprašanje, ali lahko voda zagotavlja preživetje. To je pritisk, ki se mora izravnati. Bolj je pomembno to, da z materialom, ki ga vlagamo, ne bi povzročili dodatne škode, če bi izrinil naravni delež. To pomeni, da je domoroden in genetsko ustrezen material,« je dodal Jesenšek, ki je opozoril tudi na način ribolova. Ribogojjski uspeh zanj pomeni, da se vložena riba uspešno razmnoži v

ker podobnih praktično ni,« je opozoril Jesenšek.

Pestrost pomeni višjo dodano vrednost. Višjo ceno, torej. Za primerjavo: kilogram šarenke stane 7,50 evra, za kilogram neočiščenega lipana je treba odšteti 20 evrov, soška postrv pa stane že 30 evrov za kilogram. »Soška postrv je javnosti na videz nepoznana. Toda po pogovorih s potencialnimi kupci pa vendar spoznavamo, da smo njeno zgodbo dobro predstavili. Ni neznanka. Za vlaganje bomo uporabili ribe prve generacije, za komercialno dejavnost pa potomce. Da si na račun narave ne bi potešili gurmanskih apetitov,« je poudaril Jesenšek.

V ponudbi so še drugi ribji izdelki, prekajene ribe, namazi in težko pričakovani kaviar soške postrvi. Majhne kroglice ribjega zlata bodo na voljo vsako drstno sezono, ki je za marmorirano postrv na vrsti vsako zimo. Na sezono ga bo mogoče kupiti le kakšnih sto kilogramov. Prvi vzorci nepasteriziranega kaviarja, ki mu dodajo zgolj sol, so že v hladilnici ribogojnice. A ta prestiž bo prišel s svojo ceno, ki pa še ni določena. Lahko bo dosegla več sto evrov za kilogram, medtem ko bo v trgovini naprodaj v čašicah po 80 gramov. »Ugotovili smo, da je kaviar izjemno kakovosten in da to lahko vnovčimo v sezoni. Količine ne bodo nikoli velike, zato lahko naredimo delikateso, na katero bo treba počakati in takrat v njej uživati,« se je nasmehnil Jesenšek.

Slabi ribojedci

Doslej Slovenci očitno nismo preveč cenili rib, čeravno naš prostor povsod prepletajo kakovostne vode. Kmetijski minister Dejan Židan je že ob odprtju tolminske ribogojnice opozoril, da je v državah Evropske unije povprečna uporaba rib in ribjih izdelkov na prebivalca 25 kilogramov na letni ravni: »V Sloveniji smo prvaki na napačnem koncu, saj ne presežemo osmih kilogramov rib na prebivalca na leto. Od teh osmih kilogramov pa je zgolj kilogram slovenskih izdelkov. To je področje, kjer je velika rezerva in velika potreba.«

Po podatkih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je tako imenovana akvakultura pri nas srednje razvita in ima zaradi naravnih danosti velike razvojne rezerve, in sicer za razvoj sladkovodne akvakulture in tudi marikulture. Trenutno deluje osemdeset zasebnih objektov in trideset objektov ribiških družin. Skupna vzreja doseže 780 ton na leto, od tega je kar 650 ton šarenke, 100 ton je potočne zlatovčice, približno 30 ton pa je potočne postrvi, sulca, soške postrvi in lipana. Večina rib je namenjena prehrani, približno desetino sladkovodnih rib pa približevanju voda za potrebe rekreacijskega ribolova.

Blaž Močnik



Predvidena letna prireja bo med 30 in 50 tonami soške postrvi, lipana, šarenke in potočne zlatovčice.



Težko pričakovani kaviar soške postrvi bo v omejenih količinah na voljo v času drstne sezone.

moramo popravljati. RIBE so vrednota, ki se lahko izgubi zaradi različnih dejavnikov in ki jo je vredno ohraniti, ker prinaša tudi dohodek,« je pojasnil Dušan Jesenšek.

Toda dobro gospodarjenje ne pomeni zgolj brezglavega vlaganja večjih količin rib v ribolovne revirje. »To je zgrešeno prepričanje, gospodarjenje v Sloveniji pa na temelji prav na tem. Cela

naravi: »Da v ribogojnici dobimo tisto, kar je v naravi. Vedno pa opozarjamo, da bo končni uspeh, ko naše delo sploh ne bo več potrebno. Ali pa vsaj začasno ne bo potrebno.«

Butičnost

Pridobitev ob Tolminki je vse prej kot nepomembna tudi za splošno prehranjevalno verigo ter za peščico restavracij in trgovin, ki bodo trgu ponudile novo dodano vrednost. Sicer bi Tolminci glede na zmogljivost bazenov lahko na leto vzredili celo do dvesto ton šarenke, ki jo je najlažje in najhitreje vzrediti, vendar bo ponudba redkejših vrst bistveno bolj butična in predvidoma ne bo presegla desetih ton. »Glede na to, da v sosednji Furlaniji-Juljski krajini nekatere ribogojnice vzrejajo tudi do 2000 ton rib na leto, smo mi pravi palčki. Zato pa iščemo drugo vrsto trga, ki temelji na kakovosti ter pestrosti ponudbe in predelave. S tem pa smo bolj zanimivi,

Štiri ribiške generacije družine Lampič

Topli sončni žarki so iz zimske otopelosti že prebudili naravo. Ponovno so oživele brežine voda. Za ribiče se je začela težko pričakovana nova ribiška sezona, ki poleg ribolova zajema številne pomembne dejavnosti. Le-te družijo in povezujejo ribiče naše dežele in prav to je tisto, kar predstavlja in utrjuje dolgoletne temelje slovenskega sladkovodnega ribištva.

Prav trdne ribiške vezi lahko še dodatno povezujejo družinske člane, ki so ribiške gene podedovali od svojih prednikov in jih dolga desetletja spoštljivo ohranjajo in z ljubeznijo prenašajo iz roda v rod. Med take prav gotovo sodi z ribištvom zaznamovana družina Lampič, iz katere izhaja naš dolgoletni ribiški prijatelj in tovariš Milan Lampič, ki je znal kot oče, dedek in pradedek svojima

na trnek nataknenega kompostnika ter neizmerno osrečila mlada ribiča, ki ob vodi neizmerno uživata tudi dandanes.

Njun oče Milan je v času svoje dolgoletne ribiške aktivnosti v RD Vevče opravljal funkcijo člana disciplinske komisije, člana komisije za odlikovanja in predsednika tekmovalne komisije. Zdaj 75-letni športni ribič se zelo rad spominja takratnih uspešnih sotekmovalcev

Omenili smo že Milanovega vnuka Žiga, ki se je pred 23 leti priključil dedkovi ribiški družini in je že pri svojih šestih letih zakoračil po ribiških stopinjah svojega očeta Milana mlajšega, strica Marka in že dedka, s katerim so – verjeli ali ne – že šestnajst let nerazdružljiv ribiški kvartet, ki ga srečujemo tekmovalci v pripravljalnem obdobju pred začetkom državnega ligaškega tekmovanja na



Tri ribiške generacije družine Lampič (z leve): Milan mlajši, Žiga, Milan starejši in Marko. (Foto: J. Šmejč)



Maša, četrta generacija, na Žigovem stolu v družbi babice Ane. (Foto: Žiga Lampič)

sinovoma Milanu in Marku ter kasneje vnuuku Žigu predstaviti vse lepote in draž športnega ribolova. Da bo mera polna, se je lani omenjenemu »ribiškemu kvartetu« z vso vnemo pridružila še njihova najmlajša članica družine, Maša, ki je odločno prišla za ribiško palico, kar pradedka Milana še posebno osrečuje.

Na obisku pri Lampičevih, ki živijo v Kašlju na obronku Ljubljane, v neposredni bližini reke Ljubljanice, je stekel prijeten ribiški pogovor, v katerem je Milan med drugim povedal: »Po ribiško živimo in delujemo že kakih 45 let. Svoja kratkohlačnika Milana in Marka sem vzel s seboj na ribolov k rokavu Ljubljane, kjer sem nekoč tudi sam kot zvedav fantič na »cvirn« navezal buciko, na njo nataknil kobilico in ujel svojo prvo ribo – kleniča. Sinova Milan in Marko sta imela na razpolago že boljši pribor iz moje torbe, saj je »cvirn« zamenjal laks, buciko pa pravi trnek.« Po letih sta si Milan in Marko zelo blizu, njuna starost se giblje okoli Abrahama in tudi njun prvi ulov v rokavu Ljubljane se ni razlikoval, saj sta bila ujeti ribici nepozabna ostriza, ki sta zagrizla



Številni pokali in medalje potrjujejo uspešnost Lampičevih ribičev. (Foto: J. Šmejč)

Vlada Šebenika, Martina Matka, Jožeta Perka in Braneta Hribarja, s katerimi so izmenično zastopali svojo RD. Še vedno ima v spominu odmeven dosežek iz leta 1976, ko je s svojimi sotekmovalci na mednarodnem tekmovanju v LRP na Bledu osvojil nepozabno prvo mesto.

Sicer Lampičevim ni tuje niti muharjenje niti vijačenje, zanje je zanimiv tudi talni ribolov velikih težkih krapov, toda najljubši jim je lov rib s plovcem in ribniki RD Tržič v Zejah.

različnih tekmovališčih Slovenije, na katerih so kot družinska zasedba zelo zanimiva in uspešna tekmovalna ekipa.

Vsi družinski Žigovi sotekmovalci so si enotni, da je mladenič izredno nadarjen tekmovalac, od katerega se učijo, ter da je res škoda, da ne nastopa za katero od odmevnih ligaških ekip na DP v LRP.

Nadarjenega tekmovalca Žiga smo povprašali, ali se na tekmovalna pripravljajo skupaj in kdo je njihov športni vzornik v lovu rib s plovcem. Lampičevi ribiči so se malce nasmejali, Žiga pa je povedal: »Ja, za pripravo ribje krme se skupno dogovorimo, a posamezno še dodajamo svoje arome, za katere vsak od nas misli, da so najbolj učinkovite. Moj športni vzornik pa je moj prijatelj, večkratni državni prvak v LRP, Jernej Ambrožič - Ambro.«

Med prijetnim klepetom pri Lampičevih je zadišalo po okusnem čaju, ki ga je s prijaznim nasmeškom postregla gospa Zinka Lampič.

Jože Šmejč

Zlata medalja za trud in predanost

Sončno spomladansko vreme je kot nalašč za čiščenje okolice revirjev, pospravljanje ribiškega doma, drobna opravila in vlaganje rib. Marljivi so bili tudi člani RD Grosuplje. Pridružili smo se jim med delovno akcijo, ki so jo sredi marca izpeljali pred ribiškim domom v Velikem Mlačevem pri Grosupljem. Poleg prijetnega druženja s člani smo izvedeli tudi marsikaj novega o ribiški družini in njeni ustanovitvi.

Boštanjski ribnik v Velikem Mlačevem imam v lepem spominu; tam sem namreč pred mnogimi leti ujel svojega prvega krapa. Zanimivo se je bilo vrniti na »kraj zločina«, tokrat v povsem drugačni vlogi. Sredi marca smo se namreč družili z nekaterimi člani RD Grosuplje, ki so izkoristili suho in razmeroma toplo sončno vreme za ribiška in malo manj ribiška opravila. Vmes smo tudi malo lovili, predvsem pa se pogovarjali o preteklosti in prihodnosti grosupeljske (in slovenske) ribičije.

Pred ribiškim domom nas je pričakal Peter Hotko, gospodar. Dejal je, da imajo kar nekaj dela z urejanjem okolice, čakajo pa tudi pošiljko krapov. »Nameravamo jih vložiti v manjši ribnik, v katerem velja ribolovni režim *ujemi in spusti*. Zadnje čase je celo bolj priljubljen kot večji ribnik, čeprav so v njem krapji manjši. Radi

ga obiskujejo člani, pa tudi ribiči turisti. Dostikrat nas obiščejo ljudje, ki še nikoli niso lovili. Pokažemo jim način ribolova, kakšnemu tudi posodimo palico in ko ujamejo ribo, je veselica!« Funkcijo gospodarja opravlja eno leto, član pa je že vse življenje. Ko je bil star osem let, ga je v ribiško družino vpisal oče. »Živimo s to ribiško družino, njenimi uspehi in težavami. Vseh članov nas je 99, veseli smo, da imamo visok delež mladih (okoli 15 %, op. p.). Kakih 15 članov je zelo pridnih. Ti so dejavni na skorajda vseh družinskih akcijah, ko urejamo okolico doma, odlavljamo ribe, jih vlagamo in tako dalje.«

Podnebne spremembe, ki smo jim priča, občutijo tudi grosupeljski ribiči. »Zadnja leta imamo resne težave s pogostimi poplavami. Ko voda zalije polja okoli ribnikov, krapji in druge ribe pobeg-

nejo ven. Kasneje obtičijo v požiralnikih in potokih in kar težko jih je poloviti in pripeljati nazaj v ribnik.« je dodal Hotko in nadaljeval: »Manjši del krapov vrnemo nazaj, veliko pa jih pogine. Da bi preprečili takšne neželene dogodke, smo na nekaterih mestih zgradili nasipe, okoli ribnika pa želimo postaviti montažno žično ograjo. Ta bi vodi omogočalo prost prehod, krapom in drugim ribam pa ne.«

Gospodarijo po načelih sonaravnega gojenja. Pred tedni so izlovili odsek Višnjice, nato tudi Stiški potok, ki sicer ni velik, je pa dolg. Pridobili so skoraj 3.400 potočnih postrvi, ki so jih vložili v ribolovne vode, kot jim nalaga RGN. »Včasih smo na takšnem izlovu dobili po 6.000 ali celo 7.000 potočnic, danes pa ne več. Zajetja vode, zaradi katerih presuši potok, in ribojeede ptice na žalost zahtevajo svoj davek.«



Grosupeljska ribnika Boštanj ležita na severnem robu Radenskega polja, obdajajo ju tiha in mirna močvirska polja. V ozadju sta cerkev sv. Martina in zapuščeni grad Boštanj z veliko slovensko zastavo.



Ribiški dom grosupeljskih ribičev stoji v Velikem Mlačevem pri Grosuplju, tik ob dveh ribnikih. Okolica je kot iz škatlice, zato ju je vredno obiskati, četudi ne boste lovili.

Ribolovne vode RD Grosuplje

Grosupeljčani gospodarijo s široko paleto zanimivih ribolovnih voda. Verjetno sta najbolj znana ribnika v Velikem Mlačevem, bolj znana kot ribnika **Boštanj**, kjer živijo krapci, linji, manjši krapovci, ščuke in ostriži. Čudovita kraška rečica **Račna** je polna divjih potočnih postrvi, manj znani so potoki **Višnjica**, **Bičje**, **Tešenica** in **Grosupeljščica**. Med domačimi ribiči je zlasti priljubljena slednja, pa tudi ribnik **Dobje**, ki naj bi ga zgradili že leta 1842. V njem prebivajo krapci, linji, ostriži, smuči, kleni, pa tudi postrvi, saj je voda izredno čista.



V Račni živijo velike domorodne potočne postrvi.



Na fasadi ribiškega doma je čudovita poslikava z motivom potočne postrvi in ribnika Boštanj.



Peter Hotko, gospodar RD Grosuplje, med opazovanjem krapov v ribniku v Velikem Mlačevem. »Poplave so nam odnesle ogromno krapov, ki so končali v požiralnikih. S pomočjo prizadevnih članov nam jih je vsaj nekaj uspelo rešiti.«



Suho spomladansko vreme je bilo kot nalašč za vrtno opravila. Člani so porezali in odpeljali veje, pokosili travo in pripravili koše za smeti. Prihaja toplejše vreme, z njim pa tudi nova ribiška sezona!



V ribiškem domu je prijetna klubska soba za druženje, kjer se v hladnejših dneh sestajajo ribiči in njihovi prijatelji.



Boris Jezovšek, predsednik RD Grosuplje in uspešen podjetnik, je zatrdil, da se trudijo biti članom prijazna družina. »Nismo največji, tudi naše vode so razmeroma neznane. A ponosni smo nanje in radi opravljamo vsa dela, da bi jih ohranjali vsaj takšne, kot so, če ne še bolj kakovostne. V življenju moraš nekaj početi, ribičje pa ne bi zamenjal za nič na svetu.«



Luka Jezovšek (levo), član RD Grosuplje in ribiški čuvaj, med pregledovanjem ribolovne dovolilnice. Poleg čuvajskega dela pomaga gospodarju, hodi na izlove, vlaganja in druga potrebna dela.

Peter Hotko je svoje znanje že prenesel na trinajstletnega sina Marka, ki je odličen ribič. O tem priča tudi lansko tretje mesto, ki ga je na državnem prvenstvu zasedel v kategoriji U-14. Čestitamo!

Začetki RD Grosuplje

Gospodar Hotko nam je iz arhiva prinesel pokazat zanimive dokumente, ki jih je leta 1992 zapisal Nikolaj Šinkovec, ustanovni član RD. Glede na njegove zapise naj bi RD Grosuplje leta 1953 ustanovilo petnajst zanesenjakov, ki so že bili člani dotedanjega Ribiškega društva Ljubljana. Med ustanovitelji za-

sledimo priimke, kot so Verbič, Adamič, Jezovšek in druge. Prvi predsednik je bil g. Mihelič (iz dokumentov njegovo ime žal ni razvidno), funkcijo gospodarja je opravljal Jože Lučovnik, učitelj iz Grosupljega, blagajnik pa je bil Egon Strnad, uslužbenec podjetja Slovenija Avto. Leopold Jezovšek, oče sedanjega predsednika Borisa Jezovška, je bil takrat član nadzornega odbora, kasneje pa tajnik in dolgoletni predsednik ribiške družine.

Prvi občni zbor družine so imeli v prostorih neke gostilne pri železniški postaji. V upravljanju so imeli iste vode, kot jih imajo še vedno, razen nekaterih, ki so bile rezervat. Račna je bila takrat zaprta za ribolov, prav tako niso imeli v upravljanju Stiškega potoka in zgornjega odseka Višnjice. Delo je bilo opravljeno udarniško, torej brez plačila. V naslednjih letih so rezervati, s katerimi družina še ni gospodarila, dokončno prešli v upravljanje RD Grosuplje. Povečalo se je število članov, kar je olajšalo izvedbo delovnih akcij, pa tudi finančno stanje društva se je

nekoliko izboljšalo. V tretjem ali četrtem letu obstoja so že organizirali ribiško veselico.

Zdaj se člani srečujejo v domu RD Grosuplje, kjer imajo prijetne klubske prostore. Trenutni predsednik je Boris Jezovšek, podpredsednik je Vinko Čož, delo tajnika opravlja Luka Mrzelj, gospodar je Peter Hotko, denarne zadeve spremlja Vesna Kokalj Jezovšek, vodja čuvajske službe je Simon Čož, vodja mladincev pa Borut Javornik.

Kmalu sta se nam pridružila še Tone



»V RD Grosuplje imamo trenutno včlanjenih štirinajst mladincev, od katerih jih tekmuje kar devet,« je dejal Borut Javornik, mentor mladih ribičev. Vsi so zelo uspešni, o čemer pričča tudi pokal v njegovi roki.

Škufca, oskrbnik ribiškega doma in ribiški čuvaj, ter Brane Glazarin, ki je izdelal lične ptičje hišice. Škufca mu jih je pomagal namestiti na drevesa v parku, ki obkroža ribiški dom. Pod nogami se nam je motala prikupna Rozika, drobna psička, ki so jo člani RD Grosuplje rešili nekdanjega tiranskega lastnika. Sedaj ni več tako boječa in ponosno spremlja ribiče, ki pridejo na obisk v Veliko Mlačevo.

Za mlade ribiče v RD Grosuplje skrbi prizadeveni Borut Javornik. »Kljub temu, da smo majhna ribiška družina, imamo lep delež mladih članov, ki pa ga želimo še povečati. Trenutno je v RD Grosuplje včlanjenih 14 mladincev, med katerimi je devet tekmovalcev. V naši RD so bili ti vedno uspešni, omenim naj državnega prvaka v muharjenju Luko Jezovška, državnega prvaka v ribolovu s plovcem Miho Jezovška, Marka Hotka in druge uspešne mlade ribiče. Pogoje za trening imajo kar dobre, saj je ribnik v Boštanju, zlasti tisti manjši, poln krapov in drugih rib.«

Iz roda v rod

Med opazovanjem dela na višini se je k domu pripeljal član in ribiški čuvaj **Luka Jezovšek**. S pogledom je premeril ribnik in odšel v kontrolo k ribičem, ki so lovili. Vrnil se je dobre volje, saj je bilo vse v redu. »Bolj problematični so potoki oziroma revirji, ki so oddaljeni od cest in naselij. Tukaj pri ribiškem domu imamo zadeve popolnoma pod nadzorom. Posebnih težav s krivolovci ni, le Romom se ne da dopovedati, kaj je prav in kaj ne. Nekoč sem jih zasačil



Brane Glazarin je izdelal ptičje hišice in jih pripeljal pred ribiški dom. Tam mu jih je pomagal namestiti Tone Škufca, oskrbnik ribiškega doma in ribiški čuvaj.

med nečednimi obvodnimi posli, a so bili zlahka vodljivi. Prosil sem jih, naj se usedejo v avto, nato pa sem jih odpeljal na policijsko postajo. Včasih lepa beseda lepo mesto najde.« Luka je vsestranski ribič. Rad lovi sulce, muhari postrvi in beličari. Posebno pri srcu mu je Račna in njene domorodne potočnice.

Nazadnje se nam je pridružil še predsednik Boris Jezovšek. »Vodenje družine sem prevzel lansko leto in trenutno vse poteka po načrtih. Ogromno dela imamo z birokracijo.« Opozoril je tudi na nebrzdano urejanje vodotokov, pri čemer se pogosto ne upošteva vode in njenih prebivalcev, zlasti rib. »Res ne vem, kam nas bo pripeljala takšna politika. Ne smemo dovoliti, da nam zabetonirajo vsak kvadratni meter tekoče vode. Tudi zelenja ni. Kaj pomaga, če imamo pragove, ko pa bo voda imela poleti 27 ali celo 30 °C! Postrvi, pa tudi nekatere druge ribje vrste, v takšnem okolju žal ne morejo preživeti. Opažamo, da se nekoliko izboljšuje stanje potoka Bičje. Včasih je bila to vrhunska voda, tam

si lahko v enem tolmunu ujel ščuko, linja, ostriža in še kaj. Nato so postavili čistilno napravo, ki je na dno odložila meter in pol debelo plast strupenega mulja. Čistilna naprava je sedaj obnovljena in stanje je boljše, a želimo si, da bi mulj odstranili in potoku vrnili prvotni sijaj.«

Druženje je tisto prijetno opravilo, zaradi katerega se ljudje z enakimi ali vsaj sorodnimi interesi zbirajo v društvih. Ribiči nismo pri tem nobena izjema. »Čez leto se družimo na ribolovih, junija



»Ko je treba poprijeti za delo, ne sedimo križem rok,« je dejal Luka Jezovšek. Sledil je trenutek za fotografiranje, nato pa so pomagali tudi drugi in slabe pol tone krapov je bilo hitro v novem domovanju.

pa organiziramo družinsko druženje. Poveselimo se skupaj s člani pobratene RD Medvode, pa tudi z drugimi. Srečanja najpogosteje potekajo ob ribniku Boštanj, kjer lovimo krape in ščuke,« je povedal predsednik Jezovšek in dodal: »Član RD Grosuplje sem že vse življenje. Oče Leopold je bil eden od ustanovnih članov družine, kasneje pa dolgoletni predsednik. Naša življenja so prežeta s sladkovodno ribičijo.« Jezovšek, ki je uspešen podjetnik, je še dodal, da v življenju pač moraš nekaj početi. »Ribičije ne bi zamenjal za nič na svetu. Sinova Luka in Miha sta prav tako ribiča in dejavna člana. Miha tekmuje v ribolovu s plovcem in je tudi večkratni državni prvak.«

Zaradi obveznosti smo se morali posloviti, člani pa so še malo posedeli v klubski sobi in načrtovali prihodnje delovne akcije. Pri vodenju družine jim želimo čim manj zapletov, dober prijem in čestitke za trud in predanost. Nedvomno si za slednje zaslužijo zlato medaljo!

Nace Nouwel

Nikoli ni prepozno za korak naprej

Zadnje čase opažamo, da se muharjenje kot vrsta ribolova razvija precej počasneje, kot se je pred leti in kot bi lahko pričakovali. Razloga ne poznam, lahko pa samo opazujem, kako se pojavljajo vedno znova novi – stari izumi, ki naj bi pomenili nekakšen preboj v panogi. Velika večina ostane le v katalogih kot še eden od mnogih komercialnih poskusov velikih izdelovalcev opreme in pribora, da bi pritegnili muharsko občinstvo. Slednje pa iz leta v leto počasi postaja vedno bolj apatično. Kljub temu muharjem ostaja kar nekaj manevrskega prostora za popestritev, spremembe, predvsem pa za napredek, ki ga lahko še vedno dosežejo na več načinov.

Pri ribolovu z umetno muho lahko celoten pristop glede na vodo, vrsto rib, tradicijo ali karkoli že v grobem razdelimo na dva podpristopa, ki pa niti nista nujno ločena med seboj. Pri prvem igramo na karto ribje napadalnosti in radovednosti, pri drugem pa jih poskušamo prelisiti med njihovim običajnim opravilom – hranjenjem. Medtem ko je prvi način že od nekdaj domena predvsem pri lovu selitvenih vrst salmonidov (ki se po navadi ob vrnitvi v reke niti ne hranijo*), je drugi način tisti, kateremu je posvečena prava gora literature in raziskav v preteklosti. Oba načina imata svoje slabosti in prednosti, v zadnjem času pa drugi postaja vedno bolj zapostavljen, saj za razliko od prvega od muharja terja precej več vložnega časa in energije. V Sloveniji je pritisk na reke iz leta v leto večji in dejstvo, da je z atraktorskimi muhami vedno mogoče ujeti določeno količino rib, je razlog, da se veliko muharjev s tem preprosto zadovolji. Samo eno vprašanje: Poznate še koga, ki s seboj na ribolov jemlje vezalni pribor ali pa mrežico za vodne žuželke kar tako, za vsak primer? Verjetno ne. Železni repertoar muh je dandanes posameznikova stalnica, za slabše dneve pa rad vali krivdo na ribjo »neaktivnost«. Zelo redko pa je temu res tako. Lahko smo ponosni na reke v Sloveniji in tudi srečni, da se le redke v sezoni segrejejo ali ohladijo zunaj temperaturnega optimuma naših ciljnih vrst.

Med obema načinoma so mogoče tudi različne kombinacije, ki pripomorejo k uspehu. Dober muhar jih mora poznati čim več, saj nikoli ne more z gotovostjo trditi, da vnaprej ve, kaj ga bo naslednji dan čakalo na vodi in se mora venomer prilagajati. Marsikdo si s časom izbere nekakšen svoj način, ki mu nehote daje prednost in ga z leti bolj ali manj izpili skoraj do popolnosti. Z njim si do neke mere uspe zagotoviti vsaj delni uspeh v še tako zahtevnem ribolovnem dnevu.

Do te izbire prihaja zadnje čase na vse mogoče načine: od kakšnega izkušenega muharja - mentorja, ki svojega učenca vpelje v muharjenje in nanj verjetno najbolj vpliva, potem je tu svetovni splet, knjige, DVD-ji, razni članki, ki se lahko z neznan-



Eden od načinov, kako pridobiti prve ali nove izkušnje pri muharjenju, je pomoč izkušenega muharja – mentorja, ki svojega učenca vpelje v muharjenje. (Foto: I. Holy)

sko hitrostjo razširjajo prek elektronskih medijev, do naključnega vstopa v krog podobno mislečih, ki se potem po navadi tudi nezavedno razvijajo nekako v isto smer. Vsi poznamo določene kroge ljudi, ki prisegajo na točno določeno opremo, ki se lahko zelo razlikuje od tiste, ki jo uporablja neka druga skupina, obe pa sta lahko bolj ali manj enako uspešni. Kar želim povedati je to, da je kar velika možnost, da si lastnega načina nismo izbrali sami, pač pa smo lahko na nek način ujeli v meje, ki so nam jih postavili drugi.

Preseči to fazo je po navadi zelo težko in od posameznika terja precej napora in odprtosti ter dvome v neredko granitna načela svojih »učiteljev«. Slednji so lahko prijatelji, sorodniki, znanci ali pa avtorji mnogih del in svetovno znane osebnosti. Včasih pomaga čisto naključje, prisotnost na vodi v pravem času na pravem mestu ali pa le bežno srečanje z novimi ljudmi in pristopi.

Kot na mnogih področjih v življenju tudi pri muharjenju ne smemo podcenjevati

vpliva prvega uspeha, prve osebe, prve opreme ipd. Neredko nam kasneje krojijo pogled na muharjenje veliko bolj, kot smo si pripravljene priznati in dogaja se, da prav zato nismo dovolj odprti za spremembe in napredek. Včasih je potrebno veliko energije in potrpežljivosti ali pa preprosto navadne skromnosti, da smo sposobni pazljivo prisluhniti in si dovoliti poučiti tudi tistim, ki mislijo drugače ali pa se šele lotevajo razgrinjanja skrivnosti ribolova na umetno muho. Nihče ne zahteva, da bi njihove ideje kar tako sprejeli, dovolj je, da se jih lotimo kritično in argumentirano in jih ne zavrne mo vnaprej. Morda je prav tu razlog, da je po mojih izkušnjah resnično dober muhar po navadi tudi velik človek, ki ima poleg drugih lastnosti tudi neverjetno širino. Ampak to je že tema za kdaj drugič.

Nekaterim enostavno ustreza določen način ribolova (na primer samo s suho muho) in ne čutijo potrebe po čemerkoli drugem. Drugim spet leži nekaj drugega in lahko smo le veseli, da je temu tako. V nasprotnem bi vsi želeli loviti na isti reki,

ob istem tolmunu ali brzici ob istem času. Težava nastane, ko nekdo začne svoj pristop vsiljevati kot boljšega »pravilnejšega« ali enostavno pomembnejšega tudi drugim. Tu ne smemo zamenjevati vsiljevanja s prikazovanjem. Po mojem mnenju moramo odločitev vedno prepustiti svobodni presoji posameznika, predvsem pa drugim pustiti popolnoma prosto pot v čudoviti svet muharjenja. Še posebno si zapomnimo zadnji stavek, ker ponavadi prej ali slej pride trenutek, ko muhar postane nekomu učitelj. Če ne prej, pa vsaj svojim otrokom.

Kot po navadi pri vseh spretnostih je tudi pri muharjenju napredek najhitrejši prav na začetku. Vsa prej opisana dejstva so velikokrat razlog, da se po navadi po nekaj letih izredno hitrega napredka sveži muharji znajdejo v nekakšni slepi ulici ali pa raje recimo na nekakšnem razpotju. Večino svojih »mentorjev« so verjetno dohiteli ali pa v marsičem že prekosili, ribolov postaja redno dovolj uspešen in zadeve postajajo precej enolične. Žal tudi razvoj opreme v zadnjih letih precej nazaduje in pojavljajo se le še nekakšne »novosti«, ki smo jim bili mnogi malo starejši priča že pred desetletji. Večina jih potem najde neko svojo nišo ali način, morda reko ali njen manjši odsek, ki ga obvlada dovolj, da lahko sproščeno in s precej samozavesti uživa v bolj ali manj uspešnih ribolovnih dneh.

Predvidevam, da se je večina bralcev že znašla na takšnem razpotju in prav zanimivo je, kako se nekateri spoprimejo s tem. Nekateri se lotijo lova na popolnoma druge vrste, drugi se specializirajo na trofeje ali posebne tipe revirjev, spet tretji poiščejo izziv na drugih rekah ali v tujini. Nema lokrat tudi v zmotnem prepričanju, da so na domačem terenu že dosegli vrhunec. Veliko lahko zase naredimo že, če za začetek izstopimo iz naše »cone ugodja«. Lahko se odločimo za nekaj, kar je popolnoma v nasprotju z našimi (največkrat to v resnici niti niso resnično naše) dosedanjimi dogmami in vsaj za nekaj časa presekaemo običajno rutino. Morda lahko končno sprejmemo povabilo kolega, ki nas že leta vabi preizkusiti njegove načine na novih vrstah in revirjih ali pa prisluhujemo idejam otroka ali katerega drugega popolnega začetnika, ne da bi mu že vnaprej podzavestno vsiljevali svoj pristop. Lahko na primer uporabimo cepljenko starega očeta ali pa se odločimo ves dan loviti s slabšo roko. Možnost muharjenja z obema rokama lahko namreč v določenih primerih pomeni veliko prednost. Muharjenje na ščuko, rdečeperko ali bolena je za marsikoga že obvezni del sezone. Skratka, možnosti je veliko. Če smo pripravljani na spremembe, je potrebna samo še odločitev. Ameriški pregovor pravi, da je vsaka sprememba dobra sprememba. Spremembam pa po navadi sledi napredek.

Napisani stavki so zgolj in popolnoma moje osebno razmišljanje, zato jih nikar ne jemljite preveč dobesedno. Razmislite pa le o njih. Kdo ve, morda bo prav zaradi njih nova sezona polna lepih spominov. Prav tako vam tudi želim.

Tomaž Modic

Palamide in strelke

Več kot petindvajset let je minilo, kar sem prvič s prijatelji lovil ribe na Malem Lošinju. Naš ribolov je trajal tri do štiri dni. Spali smo v avtih ali pa kar na pomolu v spalnih vrečah. Nihče nas ni preganjal, niti kontroliral, to so bili časi, ko je bilo še vse naše. Za vabo smo uporabljali velikega morskega črva in sardelo.

Takrat smo se z ribiško družino usmerili na lov orad. Spominjam se, da smo ribolov večkrat podaljšali tudi v noč. Ker nismo uporabljali pravih predvezi, jo je marsikom zagodel požrešni ugor in največkrat iz dvoboja izšel kot zmagovalec. V tistih časih smo uporabljali še navadna kolesca za vijačenje. Lovili smo z vabo na dnu, palica je bila položena na tla, preklonpica na kolescu je bila odprta in ko je riba potegnila, je odvijanje najlona potekalo brez kakršnega koli upora. Da smo v temi vedeli, kdaj je riba začela odvijati najlon, smo za zaznavo prijema uporabili prazno pivsko pločevinko, okrog katere je bil z nekaj ovoji navit laks iz dela med kolescem in prvim obročkom na palici. Ob prijemu ribe je laks podrl pločevinko, ki je s truščem opozorila, da se nekaj dogaja. Marsikoga od nas je od utrujenosti in preveč popite pijače

iz pločevink začel premagovati spanec. Vselej smo opazovali, kdo bo prvi sklonil glavo proti kolenom in zakinkal. Ko je nekdo kazal znake trajne zaspanosti, je njemu najbližji s svojega stola s palico, ki je trenutno ni uporabljal, dregnil v pločevinko dremajočega, da je glasno zaropotala. Dremajoči je v hipu skočil pokonci, pograbil palico, zaprl kolesce in zategnil kot nor. Marsikoga smo si tako privoščili tudi večkrat v enem večeru. Eden iz naše družine je kasneje pripovedoval, da je, ko je s prijateljem doma sedel na terasi in je njegovemu triletnemu sinku iz rok padla prazna pločevinka na betonska tla, skočil pokonci, da ga je prijatelj samo gledal, kaj mu je, tako se mu je zvok zasidral v podzavest ...

Opisanega dogodka se spomnim skoraj vsakokrat, ko se odpravim loviti ribe na Mali Lošinj.



Avtor prispevka z dvema prekrasnima palamidama

Lani sredi novembra sva se skupaj z bratom Zdravkom odpravila na štiridnevni ribolov. Obiskala sva moje priljubljeno ribolovno mesto na Malem Lošinju. Nastanitev za štiri dni sem uredil že od doma. S seboj sva vzela tudi tri kilograme sardel; za vabo jih zložim v plastično posodo s pokrovom. Najprej na dno posode nasujem tanko plast grobe soli, nanjo zložim plast sardel in tako v zaporedju vse do vrha posode. Zadnja plast mora biti vedno sol. Tako pripravljene sardele takoj globoko zamrznem. Med prevozom posode z zamrznjeno vabo hranim v hladilni torbi. Ko prispem do mesta, kjer z bra-

obale. Po skoraj šestih urah ribolova sva doživela popolno ribiško »temo« – jaz sem ujel eno pirko in dva špara, brat pa nič.

Začelo se je že večeriti, ko sva se pripeljala v mesto blizu avtobusne postaje. Obiskala sva mesto na pomolu, ker po navadi lovijo palamide. Tam sva naletela na domačina Mirka in starejšega ribiča, za katerega vem, da je bil nekoč nogometni sodnik. Povedala sta, da so dopoldan trije ribiči ujeli kar nekaj palamid, popoldan in zvečer pa niti ene. Z bratom sva se odločila, da bova naslednje jutro na tistem mestu tudi midva poskusila srečo.

Po kosilu sva si z bratom privoščila nekaj počitka. S popoldanskim ribolovom sva začela okrog 17. ure. Lovili smo samo trije, midva z bratom in domačin Nečo. Po dopoldanski ribiški »temi« se je večina ribičev odločila, da pozno popoldne ne bo lovila. Spuščal se je že mrak, ko je domačin zapel palamido in jo s pomočjo gafa uspešno spravil na pomol. Tehtala je približno 2 kg. Ni minilo pol ure, ko je brat naglo vstal s stola in zelo zategnil. Palica se je zelo ukrivila in ker nisem slišal zavore na kolescu, sem mu rekel, naj jo popusti. Po desetminutnem utrujanju se je riba pri obali za trenutek umirila in že je



Strelka



Strelko je treba utrujati zelo pazljivo, saj z ostrimi zobmi zlahka pregrizne preveč napet laks.

tom stanujeva, mi lastnik omogoči, da posode s sardelami preložim v njegovo zamrzovalno skrinjo. Tako pripravljene so primerne za montažo na trnek, če posodo kakšno uro pred uporabo vzamem iz skrinje.

Prvi dan

Od doma iz Ljubljane sva krenila ob pol petih zjutraj in ob sedmih zapeljala na trajekt, ki povezuje kraj Valbiska na Krku z Meragom na otoku Cres. Za vožnjo do cilja sva porabila dobre štiri ure. Dovolilnice za ribolov sva kupila v turističnem biroju v Malem Lošinju. Za eno osebo je cena za dnevno dovolilnico 60 HRK, za tridnevno pa 150 HRK. Tisti dan sva se odločila za lov orad v zalivu blizu lokalnega športnega letališča. Prejšnjo jesen sem sam lovil prav tam in v nekaj urah ujel tri lepe orade in dve veliki hobotnici.

Na mesto za ribolov sva prispela okrog enajste ure dopoldan. Lovila sva vsak z eno palico. Za vabo sva uporabila sardelo. Montirala sva jih na trnka, zaporedno vezana na laks. Za utež sva namestila drseči 60 g svinec. Eden od naju je vabo zalučal daleč, kolikor jo je lahko, drugi pa kakšnih 20 metrov od

Drugi dan

Iz prejšnjih izkušenj vem, da moraš biti na ribolovnem mestu vsaj uro in pol pred svitom, da zavzameš najboljše mesto. Ko sva prispela, je bil tam že domačin Mirko in starejši gospod. Z bratom sva zavzela položaj med njima. Za vabo sva uporabila sardelo, montirano podobno kot za lov orad, vendar brez uteži. Uporabljam italijanski najlon Selene 0,35 mm, za predvrstico (dolžine 70 cm) pa fluorokarbonski japonski laks Seaguar soft 0,405 mm. Trnki so znamke Mustad, za morski ribolov, št. 3. Tako pripravljeno vabo skušam vreči čim dlje in jo pustim, da prosto tone. V eni roki držim palico, z drugo pa pomagam laksu, da se lažje odvija z odprte tuljave. Laks ves čas držim narahlo s palcem in kazalcem in ko začne naglo polzeti skozi prsta, pustim ribi, da izvleče 2 do 3 metre laksa. Takrat obrnem ročko, da se preklonpica na kolescu zapre in naglo zategnem.

Se v temi se nam je pridružil ribič iz Zagreba, ki je prejšnji dopoldan ujel pet palamid. Lovili smo do 12. ure in nihče od nas ni imel niti enega prijema. Videli pa smo, da so jih ribiči, ki so lovili z bark na sredini zaliva, ujeli kar nekaj.

bila v moji podmetalki. Za njegovo prvo palamido sem mu iz srca čestital. Ocenili smo, da tehta več kot 3 kg. Ni minilo pol ure in že v polni temi je bratu uspelo ujeti še eno, tokrat malo manjšo od prve. Vztrajali smo do 21. ure in počasi končali z ribolovom.

Ta dan nisem imel niti enega prijema, samo ribji drobiž je vztrajno skrbel, da so imele palamide na voljo stalno svežo vabo.

Tretji dan

Tudi to jutro sva bila z bratom med prvimi na obali in zasedla isti ribolovni mesti, kot dan poprej. Bila je še popolna tema in mesto Mali Lošinj je s svojimi lučmi, ki so odsevale v morju, nudilo čudovit pogled. Med ribiči je prevladovala popolna tišina, saj je vsak zase zbrano pričakoval prijem. Nekajkrat sem že zamenjal vabo, saj so bile male požrešnice zelo dejavne. Pri naslednjem metu sem se odločil, da bom spustil vabo do dna. Že nekaj časa se laks ni več odvijal s kolesca, zato sem sklepal, da ga je dosegla. Na laksu, ki sem ga držal med prsti, sem začutil nekaj kratkih potegov. To je povečalo mojo budnost in utrip srca

se je počasi stopnjeval. Sledil je daljši poteg in naglo sem zategnil. Na palici sem začutil, da gre za manjšo ribo. Ko sem jo počasi vlekel k sebi, je močno potegnila, a stik z njo sem imel samo kratek čas. Ob navijanju sem čutil, da na drugi strani laksa ni skoraj nobenega odpora več. Na začudenje vseh prisotnih je na enem od trnkov visela samo še prednja polovica ribona. Odgriznjena je bila tako natančno, kot bi jo prerezal z nožem. Ugotovil sem, da mi je ribona pregriznila strelka. Polovico sem ga dal mački, ki je še bolj vztrajno čakala na prvo ribo kot ribiči. Na trnka sem nataknil sardelo in jo zalučal v morje,



Fruiter

kolikor daleč sem mogel. Vaba je komaj padla v morje, ko je brat naglo vstal in začel z utrujanjem težje ribe. Po odporu je sklepal, da je palamida. Naglo sem izvlekel vabo, odložil palico in pripravil podmetalko. Po petminutnem boju je v mreži končala dobra 2 kg težka palamida. Medtem ko se je brat mučil z odpenjanjem trnkov iz palamidinih ust, sem znova vrgel vabo v morje. Komaj je padla v vodo, je začel laks z veliko hitrostjo polzeti med prsti. Nekaj trenutkov sem počakal, nato pa zaprl preklopnico in močno zategnil. Takoj sem popustil zavoro na kolescu in gledal, kako naglo se odvija laks s tuljave. Preostali ribiči so izvlekli svoje vabe iz vode, da se zapeta velika riba ne bi zapletla vanje. Po občutku in takojšnjem močnem odzivu ribe sem vedel, da imam opraviti z večjo palamido. Privil sem zavoro in začel s tako imenovanim

pumpanjem; konico palice spustiš navzdol in jo nato ob sočasnem navijanju laksa dvigaš. Postopek ponavljaš, dokler ni riba v bližini obale. Takrat se začne drugi polčas boja.

Nekaj metrov pod vodo je palamida začela plavati bočno in z vso močjo suvati z glavo, da bi se osvobodila trnkov. Čim prej sem jo skušal potegniti do površine, da bi zajela zrak in se za kratek čas umirila. Ta trenutek je treba izkoristiti in jo s pomočjo podmetanke ali gafa potegniti na kopno. Vendar je zapeta palamida spremenila taktiko in se ponovno odločila za pobeg več kot 50 m daleč. Sledilo je ponovno popuščanje in

utrujanje ribe. Nekateri ribiči so bili že nestrpni, češ kaj toliko mečkam z ribo, da jim kratim najboljši čas za ribolov. Imam toliko izkušenj, da nisem podlegel njihovim pritiskom. Če si v takih trenutkih pregrab, se ti riba največkrat odpne prav pri obali, ko jo že vidiš in je v mislih že tvoja. Palamido sem že drugič spravil do pomola, njen upor je vse bolj slabel in plavala je v vse

manjših krogih. Minilo je petnajst minut boja; palamidi sem pridržal glavo na površini in jo obenem vodil v bratovo podmetalko. Na pomolu je končala več kot 4 kg težka palamida – vsi so mi čestitali in nadaljevali z ribolovom. Do devete ure zjutraj sem uplenil še eno palamido, težko več kot 3 kg. Omeniti moram, da je ribič na moji desni, ki je maloprej vpil, naj pohitim z utrujanjem moje »velikanke«, izgubil vsaj tolikšno palamido, kot je bila moja prva. Ob glasni kletvici je izvlekel samo laks brez trnkov, kajti palamida ga je uspela pretrgati. Mogoče je bila to posredno tudi moja krivda, saj sem nekajkrat naglas zakričal, naj pohiti in naj ne mečka ...

Okrog 10. ure sva z bratom končala z dopoldanskim ribolovom. Lovila sva še popoldan do 21. ure, vendar brez uspeha.

Zadnji dan

Bila je še popolna jutranja tema, ko sva z bratom že pričakovala prvi prijem. Na začudenje vseh tisto jutro ribjega drobiža ni bilo zaznati. Toneča sardela je počasi padla do dna; izvlekel sem jo nepoškodovano in jo z dolgim metom znova ponudil palamidam. Odsotnost majhnih rib bi lahko pomenila, da so v bližini večje plenilke, ki so lahko palamide, strelke, manjši gof in brancin. Naša predvidevanja so bila pravilna. Medtem ko je vaba počasi tonila, sem začutil dva kratka močna potega. Po močnem zategu sem predvideval, da je prišla strelka. Iz vode se je pognala podobno kot divja šarenka in takoj sem popustil zavoro. Zelo napet laks riba z ostrimi zobmi namreč lažje pregrizne. S previdnim utrujanjem sem jo uspel spraviti do pomola in brat jo je z lahkoto zajel v podmetalko. Tudi preostali ribiči so prišli pogledat, kaj jim je vedno pregriznilo laks. Malo kasneje sem na suho spravil še eno strelko podobne velikosti. Tisto jutro je prišel loviti tudi Metko iz Murske Sobote. Spremljala ga je žena, ki je največja specialistka za lov ušat. Ko so vsi ribiči na glas komentirali, da ušate ne prijemajo, jo je ona ujela in spravila na kopno. V pravi prekmurščini je dodala še komentar: »Kdo pravi, da jih ni?« Lovil je poleg mene, ko sem videl da je zapel palamido. Naglo sem izvlekel svojo vabo. Tudi brat je začel z navijanjem, vendar je bilo prepozno. Podivjana palamida se je zapletla v njegovo pletenico. Nekaj časa sta skupaj navijala, pri tem pa se je bratu vrvica tako zapletla, da ni mogel več navijati. Metko je izgubi stik s palamido, ko se mu je pretrgal laks. Brat je imel še vedno zelo upognjeno palico, vendar ni mogel navijati zapletene pletenice. Prerezal sem jo z nožem, drugi konec pa prijel z obema rokama in zapeto palamido počasi privlekel do moje podmetanke, ki jo držal Metko. Vsi veseli smo si čestitali za srečen konec. Približno čez eno uro je Metko prikazal še en način, kako uspešno spraviti strelko na suho. Ko jo je zapel, jo je z vso hitrostjo kar po površini vlekel k sebi, jo s palico dvignil in že se je premetavala po betonu. Vprašal sem ga, če vedno tako hitro poskuša izvleči strelko. Odgovoril mi je, da vedno in da je kar polovično uspešen.

Ujel sem še enega »porcijskega« fratra. Ob 11. uri sva se z bratom poslovila od ribičev, saj sva imela namen ob 14. uri ujeti trajekt in se vrniti domov. Imela sva srečo z ulovom in domov sva se vračala več kot zadovoljna.

Tudi ob koncu tega pisanja sem se znova spomnil na ropot prazne pločevinke piva, ko se zakotali po betonskih tleh pomola ...

Rajko Zajc



Izdelava umetnih muh in prodaja pripomočkov za muharjenje

Servisiranje ribiške opreme, krpanje ribiških škornjev in menjava podplavov

GSM: 040/225-516, e-naslov: ribistvo.mozina@gmail.com

Vredno je poskusiti kaj novega

Uspešen ribolov je za mnoge ribiče posledica prepleta ustaljenih ribolovnih načinov in občasnega preizkušanja novih vab in strategij. Uporaba novosti je tvegana, lahko pa prinese večji uspeh in zadovoljstvo. Več o slednjem pišem v prispevku, ki ga posvečam ščukolovu na manjšemu ribniku vzhodno od Prage. Tam sem pred časom preizkušal različne umetne vabe in v enem ribolovnem mesecu zabeležil lep uspeh; ujel sem nekaj manj kot 40 ščuk, od katerih jih je kar sedem merilo več kot 90 cm!

V Srednji Evropi postajajo ščuke vse redkejše. Okoljske spremembe in obsežno vlaganje somov so vzroki, da je teh velikih plenilk vse manj. Dobro se ne godi niti smučem. V akumulacijskih jezerih češke reke Labe zdaj povsem prevladujejo somi, ki so že skorajda docela izpodrinili preostale plenilske ribje vrste. Ribiči se zato zatekamo na ribolov v druge revirje, zlasti jezera in ribnike. Med slednje, ki so zanimivi za ribiče, spada velika gramozna jama, ki leži kakih 70 km vzhodno od Prage, blizu mesta Hradec Kralove. V njej prebivajo kapitalne ščuke, pa tudi ostriži in smuči. Revir je zelo obiskan, zato rib ni enostavno ujeti. Zadnjih šest sezon sem ob njem preživel kar nekaj prostega časa, preizkušal različne vabe in ribolovne taktike. Ugotovil sem zanimive zaključke, ki jih lahko preberete v nadaljevanju.

Velike vabe

Nobena znanost ni, da za ribolov ščuk navadno uporabljamo velike umetne vabe. Največje ščuke še vedno lažje (ali hitreje) ujamemo z 20 cm dolgo umetno ribo kot pa s 5 cm tvisterjem (zvijavko, op. ur.). Situacija se spremeni, če je na ribolovnem mestu voda plitva, za nameček pa je tam še veliko manjših ribic.

Dolgo velike vabe niso bile v modi in ribiči jim niso zaupali. Lovili so, denimo, z 8 do 12 cm dolgimi voblerji, ki niso slabi za manjše ščuke, takšne, ki merijo od 50 do 70 centimetrov. Velike in največje ščuke se za majhne vabe pogosto ne bodo zmenile, posebno še takrat, ko je voda prelovljena, ščuke pa izkušene. Tisti ribič, ki bo na takšnem revirju lovil malo po svoje in bo uporabil drugačne vabe, bo imel veliko večje možnosti za ulov trofejne ribe.

V gramoznici, ki sem jo omenil



Okoljske spremembe in obsežno vlaganje somov so vzroki, da so ščuke, vsaj na Češkem, vse redkejše. No, s pravim pristopom lahko še vedno ujamemo katero od zobatih lepotic.



Menim, da bomo trofejno ščuko ujeli hitreje, če bomo uporabljali večjo vabo. A ni vedno tako, včasih se ščuka odloči tudi za manjši zalogaj.



V spomladanskem času, ki prihaja, se ščuke rade zadržujejo v plitvinah. Takrat bomo lahko zelo uspešni, če bomo uporabili različne silikonske ribe ali kombinirane blestivke.

na začetku, sem začel loviti s silikonskimi vabami, dolžine od 20 do 30 cm, z montiranimi trnki jig in dodatnim trojčkom. Ribiči so se mi smejali, češ da s takšno vabo le plašim ribe. Toda vztrajal sem in z njimi nihal uspeh za uspehom. Slabost velikih vab je v precejšnji teži, po celodnevem metanju nas lahko roke pošteno bolijo. Poleg tega zaseki niso tako zanesljivi, kot so pri manjših vabah.

Ob pogostih prijemih si lahko privoščimo, da se katera od profesorov tudi sname. Zgodilo se mi je že, da je prišla trofejna ščuka, ocenil sem jo na vsaj 120 cm. Šinila je izpod potopljenega debla, pograbila silikonsko ribo modre barve, meni nič tebi nič stresla z glavo in svobodna odplavala nazaj. Kristalno bistra voda mi je omogočila, da sem videl vsak njen gib.

Številni ribiči se vračajo domov

brez ulova in žalostni. Seveda imam tudi sam bolj ali manj uspešne ribolovne dni, ribolov je pač svojevrsten šport, kjer ulov ni zagotovljen. Toda priznati moram, da nikoli ne ostanem brez prijema. Kar nekaj časa mi je uspevalo, da sem taktiko ribolova z velikimi vabami varoval zase. Ko so me začeli posnemati in se je to poznalo tudi na mojem ulovu, sem sklenil, da velike vabe (začasno) pospravim v škatlo in uporabim nekaj drugega.



Z umetnimi vabami v barvah šarenke na gramoznici nisem ujel veliko ščuk, so pa bile tiste, ki sem jih uspel prevarati, toliko večje. Vedno so vabo požrle zelo globoko.



Pogosta zamenjava umetne vabe se bo pri ribolovu iz čolna zagotovo obrestovala.

Potezanke na trnkah jig

Potezanke na trnkah jig niso vabe, s katerimi bi začel loviti povprečni ščukar, a kdor jih uporablja, ve, da so odlične. Na mestih, kjer smo nekaj minut nazaj neuspešno premetavali vse vrste voblerjev, silikonskih vab, vab iz kovine in tako naprej, lahko

takšne potezanke delajo čudeže. Skorajda. Razlog je verjetno v tem, da so potezanke pod vodo popolnoma drugačne kot druge umetne vabe. V bistvu so idejni preplet umetne muhe za muharjenje in umetne vabe za vijačenje. Pod gladino se sijajno izkažejo in velike ščuke jih obožujejo. Peresa, dlaka in lahki vlaknasti delčki iz umetnih materialov, ki sestavljajo potezanke, v vodi ne oddajajo treslajev, kot jih na primer voblerji ali nekatere



Ribolov ob jati manjših krapovcev ali neposredno nad njo je odlična ideja, če želimo loviti velike ščuke.



Takšne in podobne velike silikonske ribe so za ščuke pravi magnet.

kovinske vabe. Premikajo se lahkotneje in v vodi »dihajo«; so vsestranske in lahko jih vodimo počasi in pri dnu ali pa hitreje in tako lovimo ščuke, ki so napadalnejše. Uporabimo različne teže potezank: s težjimi obdelamo globlje vodne plasti, z lažjimi pa lovimo višje ali celo na gladini. Ščuke zelo pogosto napadejo plen od spodaj navzgor. Potezanke s trnki jig so primerne za revirje s plitvo vodo, pa tudi tam, kjer je voda globlja (celo do 10 m ali še več). Jasno je, da moramo za ribolov v globini uporabiti trnke s težjo svinčeno glavo.

Ko so vse umetne vabe, na kateri bi prisegel, da bom z njimi ujel ščuko, odpovedale, sem uporabil potezanko in uspeh ni nikoli izostal. Zanimivo je, da v večini primerov

barva sploh ni bila pomembna. Pri uporabi voblerjev v izjemno naravnih barvah je bil uspeh že, če je ščuka vsaj sledila vabi. Na potezanke so se vedno odlično odzvale in jih divje napadale, četudi so bile bele ali rožnate. Ko so s temi domiselnimi vabami začeli loviti tudi drugi ribiči, so velike ščuke hitro sprevidele ukano. Prijemi so postajali vse redkejši, s tem pa tudi moji uspehi. Spet sem ugotovil, da moram poskusiti nekaj novega.

Kombinirane blestivke

Kombinirane blestivke (*angl.* Spinnerbait) so na Zahodu zelo priljubljene, na Češkem pa ravno obratno. V deželi piva ribiči najraje uporabljajo žlice, mepse, voblerje in različne silikonske vabe. Kakšna škoda! V domačih revirjih z nobeno drugo vabo nisem bil tako uspešen, kot sem bil prav s temi, nadvse domiselno oblikovanimi blestivkami. Čeprav so razmeroma velike (v povprečju od 18 do 20 cm), sem z njimi ujel tudi ogromno manjših ščuk. Te vabe se najbolje izkažejo v revirjih do 5 m globine in povsod, kjer je zelo plitvo. Poskusite in presenečeni boste, koliko velikih ščuk je v plitvih predelih (tudi čisto ob obali!), in to celo pozno jeseni ali pozimi. V toplih obdobjih bo ribolov na takih območjih še boljši; takrat sem tam s kombiniranimi blestivkami ujel tudi precej velikih ostrizjev.

Sčasoma sem tudi s temi vabami le stežka ujel veliko ščuko. Prijatelji, ki so lovili z mrtvimi ribami podnevi in ponoči (mimogrede, to je na Češkem dovoljeno), so bili zelo uspešni, a takšen enostaven način ribolova me nikoli ni zanimal. Na povprečen ribolovni dan sem ujel ščuko ali dve, kar je bilo občutno premalo. Odločil sem se, da moram znova nekaj spremeniti. Zapustil sem obalo in začel uporabljati čoln.

Ribolov s čolna

Na gramoznici sem vedno lovil le z obale ali v škornjih (tam, kjer je globina vode to dopuščala). Ko sem nekega dne dobil posebno dovoljenje, sem končno smel uporabiti tudi čoln. Od določenih območij na gramoznici sem imel zelo velika pričakovanja, a izid me je presenetil. Ulov je bil namreč bolj odvisen od tega, v kateri smeri sem vodil vabo, ne pa kje. Dobil sem občutek, da so se ščuke naučile, da je z morebitnim plenom, ki plava proti obali, nekaj narobe. Zato sem vabe vo-

dil od obale proti sredini gramoznice ali pa vzporedno z obalo in ščuke so prijemale, da je bilo veselje. Znova sem uspel ujeti od 6 do 10 ščuk na dan, delovale pa so tudi vabe, ki pri ribolovu z obale za ščuke niso bile več zanimive. Najbolje so se izkazali 17 do 25 cm dolgi voblerji, silikonske vabe in kombinirane blestivke. Izjemno me je presenetilo, da sem tudi pozimi večino ščuk ujel blizu obale oziroma ne dlje kot 50 m stran. Vsak revir je svet zase in to, kje ščuke prij-



Velike potezanke na trnkah jig so sijajen preplet filozofije muharjenja in vijačenja. Odlično se izkažejo za ribolov trofejnih in izkušenih ščuk.

sem nekaj ur neuspešno premetaval neko vabo. Takoj, ko sem jo zamenjal za novo ali pa le izbral drugo barvo, sem na istem mestu doživel prijem.

Sčasoma je prišlo obdobje, ko tudi ribolov s čolna ni bil več tako uspešen, kot bi si želel. Na koncu sem lovil le še z vabami popolnoma naravnih barv, ščuke so na njih še vedno lepo prijemale. Najbolj sem zaupal umetni ribi (*angl.* Swimbait) v barvah šarenke. Umetna vaba je bila zelo uspešna, ker so s šarenkami pozimi krmili ščuke.



Kombinirane blestivke so na voljo v različnih velikostih in barvah. Vse so izredno lovne in ne smejo manjkati v škatli nobenega pravega ljubitelja lova ščuk.



Na podvodnih posnetkih lahko vidimo, da je pod gladino oziroma na ribolovnem mestu morda več življenja, kot bi si mislili.

majo, je v veliki meri povezano s tem, kje živi njihov plen. V primeru naše gramoznice se blizu obale zadržujejo manjši krapovci, ki se prehranjujejo z ostanki krmil, ki jih v vodo zmečejo kraparji po koncu sezone. Ščuke sledijo manjšim krapovcem in povsem razumljivo je, da sem jih največ ujel tam, kjer lovijo tudi same, to pa je blizu obale. Sama gramoznica sicer ponuja precej zanimivih mest tudi dlje od obale, a tam nisem zabeležil posebnega uspeha.

Ko sem lovil s čolna, sem ugotovil, da je pogosta zamenjava umetne vabe še pomembnejša kot pri ribolovu z obale. Mnogokrat se mi je zgodilo, da

Navpično vodenje vabe

Metoda se odlično izkaže pri ribolovu smučev, včasih tudi ostrizjev. Pri lovu ščuk se je ne lotevam pogosto, je pa vsekakor zanimiva popestritev. Glede na moje izkušnje se je izkazala zlasti v mrzlih dneh in blizu obale, kjer je veliko manjših rib, ki so glavni plen lačnih ščuk. Te vedno lovim na robu jate manjših krapovcev ali nad njo, nikoli pa neposredno v njej, saj tam ni ščuk. Da je to res, sem večkrat dokazal na naši gramoznici. Najbolj uspešen sem bil z 20 cm dolgimi silikonskimi ribami na trnkah jig, ki so tehtali od

30 do 50 gramov. Ključ do uspeha se je skrival v vodenju vabe. Moral sem jo navijati čisto počasi in blizu dna oziroma največ kakih 30 cm nad njim. Dolgi premori brez premikanja vabe so še dodatno pripomogli k prijemu.

Če se boste odločili za navpično vodenje vabe, vam svetujem, da vedno uporabite jekleno predvrnico ali vsaj zelo debelo predvrnico iz laksa. Običajne predvrvice iz fluorokarbona niso dovolj močne in jih ščuke pregriznejo.

Podvodna fotografija

Med lovom ščuk le redko uporabljam podvodno kamero, saj menim, da spremeni položaj in pot umetne vabe. Priznati pa moram, da podvodni posnetki ponujajo zanimiv pogled v dogajanje pod gladino. S prijatelji smo, denimo, ugotovili, da pozimi, ko gladina zmrzne, ščuke niso na istih mestih kot takrat, ko gramoznica ni vkovana v ledeni oklep. Nekatere se premaknejo dlje od obale, nekatere pa bližje. S pomočjo podvodnih posnetkov smo tudi potrdili domnevo, da je okoli vabe več rib, kot bi si mislili. Plenilci so očitno zelo radovedni, kar velja zlasti za ščuke. Pred prijemom pogosto opazujejo vabo dlje časa.

Nekoč sem za spremembo poskusil tudi ribolov z živo ribo. Izkazal se je, jasno, za uspešnejšega od ribolova z umetnimi vabami. Ribolovno mesto sem posnel in pozneje ugotovil, da je bilo poleg vabe na posnetku vedno več ščuk hkrati. Morda so lovile skupaj ali pa so se le po naključju srečale ob vabi? Včasih je katera od njih prišla, še pogosteje pa so se naveličale in odplavale stran.

Zanimivo je, če ribolovno mesto predhodno nakrmimo s koruzo ali črvi za beličarjenje in vse skupaj posnamemo. Pogosto lahko na posnetku vidimo, da priplavajo na nakrmljeno mesto ščuke, lovijo manjše krapovce in se med seboj bojujejo za najboljši položaj. Če bi skozi tako območje vodili umetno vabo, bi verjetno katero izmed njih tudi razmeroma hitro ujeli.

Pri ribolovu na splošno, zlasti pa pri lovu ščuk, bodimo čim bolj ustvarjalni in iznajdljivi. Če taktika ne obrodí sadov, jo zamenjajmo in poskusimo nekaj novega. Ščuka, ki bo v bližini, se bo na pravo spremembo zagotovo odzvala in nam s prijemom polepšala ribolovni dan.

Radek Filip

Prevedel: Peter Grafenhofer

Krmilniki

V zadnjih letih postaja lov rib s pomočjo krmilnika (feeder fishing) tudi pri nas vse bolj priljubljena in pogosta oblika športnega ribolova. Zato morda ni odveč, da se nekoliko podrobneje seznanimo s krmilniki, ki jih je sorazmerno s priljubljenostjo tega ribolova na trgu vse več, so različnih oblik in so tudi povsem določene namembnosti.

Seznanili se bomo zgolj s tistimi oblikami krmilnikov (in ne krmilnimi napravami, kot so frače, lučajne cevi (kobre), krmilne rakete, krmospusti in podobnimi), ki so med ribolovom na glavnem laksu in so del ribolovnega sistema (naveze), ki ga sestavlja še predvrstica s trnkom in vabo.

Ribiči jih uporabljamo že precej dolgo. Spominjam se, da sem nekoč nekje prebral, naj bi način ribolova z dodanim krmilnikom na ribolovnem sistemu prvič uporabili ribiči v petdesetih letih prejšnjega stoletja na reki Temzi.

Namen uporabe krmilnikov (kot

tako posledično – to je bistveno – postanejo manj previdne. Brez strahu pobirajo proste delce krme in slej ko prej katera pobere še trnek z vabo. Prevara je zelo uspešna in velikokrat se zgodi, da s to metodo ujamemo veliko več rib kot pri ribolovu s plovcem ali ribolovu z obtežilnikom na dnu, s krmljenjem v obliki klasičnega metanja kep krme v vodo ali brez.

Skladno s potrebami ribičev so se iz najprej zelo preprostih posodic razvili različni tipi krmilnikov. Izбира je tudi pri nas kar pestra, kar začetnika lahko precej zmede pri nakupu. K sreči imamo medmrežje, na

še posebno zanimajo. V resnici je, vsaj zame, stvar precej enostavna. Grobo rečeno: vsak krmilnik bolj ali manj ustreza, saj med njimi ni ostre meje. Za običajno ribarjenje res ne potrebujemo več kot zgolj »nek« krmilnik in krmo, s katero ga napolnimo.

Ribolov s krmilnikom je samostojna veja športnega ribolova (tudi tekmovalnega) in se mu ribolovna industrija posebej posveča. Poleg različnih krmilnikov je zainteresiranim ribičem na voljo tudi druga povsem specifična oprema, od posebnih palic z izmenljivimi konicami in namenskih kolesc do raznih držal ter



Mrežaste odprte krmilnike, kovinske ali plastične, uporabljamo v bolj plitvih vodah in ko želimo, da se potem, ko padejo na dno, kar najhitreje izpraznijo. Večino mrežastih odprtih krmilnikov si iz navijalk za lase izdelam sam. Poleg pestre izbire velikosti so tudi cenejši. Polnimo jih z različno krmo, še najbolje s praškasto, ki ji lahko dodamo različne dodatke, kot so briketi, črvički in drugo.



Cilindrični ali cevasti odprti krmilniki so namenjeni krmljenju z različno krmo. Ob strani imajo luknjice, lahko pa so tudi popolnoma brez njih. Iz njih izhaja krma zaradi zmanjšanega vpliva vode nekoliko počasneje kot iz mrežastih krmilnikov.

tudi običajnega krmljenja rib pred ribolovom (in med njim) je, da v bližino vabe na dnu razpršimo določeno količino proste krme, ki ribe spodbuja k sproščenemu hranjenju in

katerem se lahko prav o vsem predhodno informiramo in podučimo. Si je pa za to treba vzeti nekaj časa, ker je informacij ogromno in se je treba med njimi prebiti do tistih, ki nas

stojal itn. Roko na srce, za uspešen ribolov s krmilnikom vsega tega niti ne potrebujemo, ne škoduje pa, če imamo kaj od naštetega. Kaj kmalu se nam bo v skladu z lastno ribolovno prakso namreč pokazala potreba po čisto namenski opremi in namenskih krmilnikih, kar nam bo zelo olajšalo ribolov na določenem tipu vode in na določeno vrsto rib.

Čeprav sam lovim s pomočjo krmilnikov že nekaj let, od tega precejšen del s posebno palico za lov s krmilnikom, se ne štejem za posebnega strokovnjaka na tem področju. S tem načinom ribolova se ukvarjam zgolj občasno ali, kot rečemo: takrat, ko me »zagradi«. Z leti pa sem se vseeno nekoliko podučil o nekaterih posebnostih, s katerimi se krmilniki ločijo med seboj. ▶



Zaprti krmilniki so idealni za ribolov v tekoči vodi, saj krma zaradi omejenega delovanja vodnega toka nanjo v njih ostaja dlje. Najprej so bili namenjeni krmiljenju s črvički in od tod tudi njihovo drugo ime maggot (črviček) feeders. Na obeh koncih so zaprti, na zgornji strani pa se pokrovček ali kapica odpira in tam jih polnimo. Boljši imajo na pokrovčku možnost zapiranja lukenj. Polnimo jih z različno krmo: s črvički, praškasto krmo, raznim drobnim semenjem in podobnim.



Krmilniki za krmiljenje s krmnimi briketi. Pred ribolovom jih moramo namočiti z vodo, da se zmežča povrhnjica in se sprimejo med seboj.

Krmilniki odprtih koncev, odprti krmilniki (angl. openend feeders)

To je klasična vrsta krmilnikov; namenjeni so uporabi praškaste krme različne granulacije in dodatkov. Večinoma so izdelani iz kovinske ali plastične mreže (kletkasti krmilniki ali *cage feeders*, mrežasti ali *mesh feeders*); po mojem mnenju je še najbolje oboje poimenovati kar *mrežasti krmilniki*. V to skupino spadajo še krmilniki, izdelani iz plastičnih oz. (redkeje) kovinskih cevi z večjimi ali manjšimi luknjami ob strani, lahko pa so tudi brez njih. Te bi lahko imenovali *cevni* ali *cilindrični krmilniki*.

Če je voda plitvejša in želimo, da se krma hitreje razširi v okolico, ko v krmilniku doseže dno, uporabimo prav to vrsto krmilnikov. Vpliv vode na vsebino je pri njih najmočnejši, zato se krma izpere prej. Če pa želimo, da se vsebina v krmilniku zadrži nekoliko dlje in se izpira počasi, uporabimo cevaste z luknjami ob strani ali brez njih. Iz njih bo krma počasneje izhajala kot iz mrežastih, ker je manjši vpliv vode na vsebino. Podobno dosežemo pri mrežastih, če jih oblepimo z izolacijskim lepilnim trakom in jih ob strani bolj ali manj zapremo.

Mrežaste krmilnike, še posebno tiste z večjo prostornino, lahko uporabimo za krmiljenje ribolov-

nega območja, še preden začnemo z ribolovom. Krmilnik napolnimo in ga vržemo na ribolovno mesto, počakamo, da se vsebina spere, potem pa postopek nekajkrat ponovimo. Po navadi potem večji krmilnik zamenjamo z manjšim (ni pa nujno), dodamo predvrstico s trnkom in vabo ter začnemo z ribolovom. Ribe, ki jim s krmo postrežemo na tak način, se zberejo na majhnem območju in prijem lahko sledi kar hitro.

Krmilniki zaprtih koncev (angl. blockend feeders), zaprti krmilniki

Ti krmilniki so idealni za ribolov v tekoči vodi, saj krma v njih ostaja precej dlje. V bistvu so namenjeni krmiljenju s kostnimi črvički (angl. maggot feeders). Če krmimo s črvički, jih lahko uporabljamo tudi v mirni vodi, saj črvički kar sami lezejo iz krmilnika in za to ne potrebujejo delovanja vodnega toka. Večinoma so to ob strani naluknjani plastični cilindri. Na obeh koncih jih zapirajo kapice, na katerih so prav tako luknjice. Boljši imajo na kapticah sistem, s katerim lahko luknjice zapiramo ali odpiramo ter tako uravnavamo vpliv vode na vsebino. Razen za krmiljenje s črvički jih uspešno uporabljamo pri krmiljenju z raznim drobnim semenjem (proso, konoplja, oljna repica in podobnim), majhnimi, hitro topnimi krmnimi briketi in mešanico vsega naštetega. Pri tem ne smemo poza-

biti na praškasto krmo, ki je odlično polnilo. Lahko uporabimo povsem suho, delno namočeno ali drugačno, odvisno od želja in razmer na vodi.

Krmilniki za krmiljenje z briketi, briketniki (Pellet feeders)

Skladno s priljubljenostjo krmiljenja in lova rib s krmnimi briketi so se pričakovano razvili namenski krmilniki, ki jih polnimo s to vrsto krme. Ti krmilniki imajo večinoma obliko na eni strani poševno prirezane cevi in so na tisti strani povsem odprti, medtem ko je zgornji del zgolj naluknjan ali pa tudi ne. Preden z njimi napolnimo krmilnik, moramo suhe brikete pomočiti v vodo, da se zmežča povrhnjica in postanejo lepljivi, potem pa vodo odlijemo. Tako pripravljene potisnemo v krmilnik in ker so lepljivi, se med seboj lepo sprimejo ter ostanejo v krmilniku ne glede, da je le-ta na spodnjem delu povsem odprt. To je vsa umetnost. Voda bo brikete počasi izpirala ribam pred gobčke.

V ta krmilnik lahko skupaj s briketi nastavimo tudi vabo na trnku.

Metodični krmilniki (angl. method feeders)

Narejeni so predvsem za ribolov v stoječi oz. mirnejši vodi. Nekatere izvedbe so tudi pri nas že precej znane in dolgo v uporabi. Kdo ne pozna znamenitih »fedrov«, krmilnikov,



Skeletne metodične krmilnike uporabljamo pri ribolovu krapov v večjih in manjših ribnikih in jezerih. Kepo krme stisnemo na skelet krmilnika, ki jo povezuje, vanjo pa lahko nastavimo še vabo s trnkom.



Ploščati metodični krmilniki so povsem zasluženo prava uspešnica. Uporabljamo jih skupaj s posebnim modelčkom, s katerim krmo, vabo in krmilnik združimo v celoto, ki jo zaradi aerodinamične oblike lahko mečemo precej daleč.



Krmilni plovci so kombinacija krmilnikov in plovcev. Uporabljamo jih takrat, ko je riba bližje gladini.

izdelanih iz spiralno zavite žice s cevko in obtežilnikom po sredini?

Poznamo nekaj vrst metodičnih krmilnikov, ki se razlikujejo po obliki in zgradbi, metoda ribolova z njimi je bolj ali manj enaka.

1. Skeletni metodični krmilniki; metodični krmilniki z okvirjem (angl. frame feeders)

To so krmilniki, ki so po svoji zgradbi skeletni; imajo skelet (tudi

okvir), okoli katerega stisnemo primerno pripravljeno krmo. Metoda je naravnost ubijalska. V praksi jo lahko izvajamo tako, da ribam ponudimo zgolj kepo krme na krmilniku ali pa na ozko območje ribolova najprej zmečemo nekaj prostih kep praškaste krme, po velikosti čim bolj podobnih kepi na krmilniku. Krapji – njim je bila ta metoda najprej namenjena – se začno sproščeno hraniti s prosto

krmo, ki je na dnu. Ker so vse kepe krme med seboj skoraj enake, krapom (ali drugim ribam) kmalu povsem popusti previdnost. Da je ta zvijača uspešnejša, v kepo krme na krmilniku nastavimo še trnek z vabo. Po mojih izkušnjah se število prijemov zaradi tega poveča vsaj za 30 % in so precej bolj divjaški. To niti ne preseneča, saj trnek, skrit v krmi, ribo dobesedno preseneti, medtem ko so ribe do proste vabe previdnejše.

2. Ploščati metodični krmilniki (Flat method feeders)

Posebna in po moje še bolj strupena zgodba so ploščati metodični krmilniki. Tudi ti imajo na eni (zgornji) strani skelet ali rebra, ki držijo krmo, na spodnji strani pa ploščati obtežilnik. Za lažjo uporabo oziroma polnjenje imamo na voljo poseben modelček (na začetku je temu služila ribičeva dlan, lahko pa tudi še naprej), v katerega najprej

Pripis uredništva

Ob tokratnem, sicer zelo zanimivem in poučnem prispevku smo se (znova) znašli v precepu njegov avtor in tudi v uredništvu. Za različne vrste krmilnikov namreč nimamo slovenskih poimenovanj, kar v ribiškem izrazoslovju niti ni tako redek pojav – z njim se v uredništvu spopadamo pri nastajanju domala sleherne številke Ribiča. Zato ribiči radi posvajamo tuja, po navadi angleška poimenovanja, ki hitro postanejo del ribiškega slenga, sčasoma pa se udomačijo do take mere, da jih je praktično nemogoče ali vsaj izjemno težko nadomestiti z ustreznim slovenskim poimenovanjem. V ribiških pogovorih je na to še mogoče gledati z določeno mero strpnosti (čeprav to pomeni odmikanje od slovenskega jezika), v Ribiču, katerega temeljno poslanstvo je tudi skrb za negovanje slovenskega jezika, pa je to nezaželeno in celo nedopustno, saj bi to pomenilo zanikanje njegovih izraznih zmožnosti ter nedoslednost urednika in lektorja.

Avtor Lenart Levičar Bahtiar v svojih prispevkih skrbno polni vrzeli v slovenskem ribiškem izrazoslovju, pri čemer je bolj ali manj uspešen. Bolj ali manj zato, ker nauk o poimenovanju sloni na zakonitostih in se jim posveča razmeroma ozek krog slavističnih strokovnjakov.

A dokler ni poimenovanja, tudi ni razloga za diskusijo. Avtor je torej »besedo na ogled postavil«, v uredništvu pa upamo, da bo za svoje prizadevanje dobil tudi ustrezno strokovno potrditev ali pa uporaben namig za nadaljnje delo.

Igor Holy,
odgovorni urednik glasila Ribič



Krmilniki bendžo (angl. banjo feeders) spadajo med ploščate metodične krmilnike. Ime so dobili po glasbenem instrumentu, na katerega spominjajo po obliki. Tudi zanje obstajajo posebni modelčki za polnjenje, a čisto dobro ga lahko nadomesti ribičeva dlan. Tega na fotografiji sem izdelal sam in se je kar dobro izkazal.

Polnimo jih lahko s praškasto krmo ali pa s krmnimi briketi, ki smo jih poprej namočili z vodo.

postavimo vabo s trnkom, potem pa ga napolnimo s krmo, v katero na koncu vtisnemo še krmilnik. Iz modelčka dobimo trdno celoto krmilnika in krme aerodinamične oblike, zaradi česar dosegamo precej dolge mete. Z nami so šele nekaj let in so si, predvsem zaradi uspešnosti, pridobili že veliko uporabnikov.

K ploščatim metodičnim krmilnikom spadajo tudi t.i. krmilniki bendžo (angl. banjo feeders), ki imajo obliko okrogle ploskve, na spodnji strani je obtežitev, na zgornji pa bolj ali manj gladka površina z robom, na katero postavimo kupček krme s trnkom in vabo. Tudi te krmilnike spremlja njim namenjen modelček za lažje polnjenje.

Prvotno so bili namenjeni lovu z drobnimi krmilnimi briketi, a z njimi lahko povsem dobro lovimo tudi s primerno zamešano praškasto krmo.

3. Krmilni plovci (angl. feeder floats)

V tem primeru gre za kombinacijo krmilnika in plovca. Domiselni ribiči

so z njim dvignili uporabo krmilnika na višji nivo. In to dobesedno. Vsi prej navedeni krmilniki so omejeni na dno, kjer imajo poleg tega, da krmijo ribe, še vlogo obtežilnika. Da bi ribe lahko krmili in lovili tudi takrat, ko niso na dnu, temveč bližje vodni gladini, so večjim plovcem na spodnji konec dodali manjši krmilnik, ki ga napolnimo s krmo, lovimo pa tako, kot tudi sicer lovimo s plovcem.

Krmilni plovci so uravnoteženi tako, da brez težav nosijo kepo krme. Ko le-ta razpade in se krmilnik izprazni, se nekoliko dvignejo iz vode. Lovimo pod plovcem na poljubni globini.

To je bilo na kratko o krmilnikih; preostane nam le še pot do najbližje vode. Pomlad je pravi čas za lov s krmilniki na ribnikih, kjer bo kakšen tolst krap dobro upognil palico. A pazljivo – palica naj bo zavarovana, prijemi so lahko precej siloviti.

Pa dober prijem!

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

Razpis XXIII.

Komisija pri UO RZS za delo z mladimi ribiči razpisuje XXIII. muharski tabor mladih ribičev Slovenije in hkrati tretji mednarodni tabor mladih muharjev. Razpis velja za mladoletne člane ribiških družin in nečlane, ki so rojeni v letih 1999 do vključno 2004. Tabor bo potekal v soorganizaciji RD Kočevje *od petka, 20., do vključno nedelje, 22. maja 2016*. Taborniki bodo bivali v Hotelu Kovač v Osilnici.

Pričakovani *prihod in namestitev udeležencev: petek do 16. ure.*

Vsaka RD ali zamejski ribiški klub pošlje na tabor *do tri mladoletne člane*. Zaradi omejenih prostorskih zmogljivosti bo na tabor sprejetih štirideset prvo prijavljenih mladih ribičev in mentorjev, pet prostih mest je rezerviranih za tabornike in mentorje iz tujine.

Vsaka prijaviteljica (ribiška družina ali območna zveza ribiških družin) zagotovi mentorja za tabornike iz svojega okolja.

Prijaviteljica prispeva za mladoletnega člana kotizacijo v znesku 50,00 evrov, za mentorja pa 80,00 evrov. Starši otrok, ki niso člani nobene RD, za svojega otroka prispevajo kotizacijo v znesku 100,00 evrov. Računovodstvo RZS bo na podlagi prispelih prijav prijaviteljicam oz. staršem izstavilo račune, ki morajo biti poravnani pred začetkom tabora.

Vplačanih kotizacij RZS ne bo vračala.

Za prevoz udeležencev v Osilnico in nazaj poskrbijo prijaviteljice.

Zborno mesto: Hotel Kovač, Osilnica

Potek prijavljanja:

do 20. 4.: RD, ZRD ali klub izbere mladoletna člana za udeležbo na taboru.

do 9. 5.: RD, ZRD ali klub prenese kandidate v razpisni seznam v programu KLÉN, ki bo odprt od 20. aprila do 9. maja ali do zasedbe prostih mest. Če prijaviteljica ne bo prijavila mentorja, se mora predhodno dogovoriti z eno od sosednjih RD za skupnega mentorja.

Otroke lahko prijavijo tudi starši otrok, ki so včlanjeni v eno od ribiških družin, pa tudi tisti, katerih otroci niso člani nobene od RD. V tem primeru starši sami prijavijo tabornika na naslov RZS (p.p. 2974, 1001 Ljubljana).

do 13. 5.: Strokovna služba RZS pripravi pregled vseh udeležencev tabora (ločeno mladoletne člane

tabora mladih muharjev Osilnica 2016

in mentorje) po abecednem vrstnem redu RD in klubov ter ga dostavi vodji tabora. Strokovna služba upošteva samo tiste prijave, za katere so prijavitelji nakazali kotizacijo.

Opozorilo: V primeru kakršnihkoli zdravstvenih težav otroka ali obvezne diete morajo starši napisati navodila za zdravljenje in jih oddati odgovornemu mentorju.

Lep pozdrav in dober prijem!

Anton KOSI, prof., l. r.,
predsednik Komisije RZS
za delo z mladimi ribiči

Dr. Miroslav ŽABERL,
predsednik
Ribiške zveze Slovenije

Program aktivnosti na muharskem taboru

Petek, 20. maj

do 16. ure prihod udeležencev tabora v Hotel Kovač, Sela 5, 1337 Osilnica, namestitev po sobah,

izvajalec: mentorji in vodja tabora;

16.00 – 16.30 odprtje tabora in pozdravni nagovor udeležencem predsednika RD Kočevje in predsednika RZS,

izvajalec: vodja tabora;

16.30 – 17.30 predavanje in praktični prikaz discipline kasting, trening,

17.30 – 19.30 tekmovanje v metu muhe v tarčo in muhe v daljavo na igrišču hotela,

izvajalci: člani komisije za kasting;

19.45 – 20.30 večerja v restavraciji hotela,

20.30 – 22.00 vezanje umetnih muh po skupinah v učilnici hotela,

izvajalci: vezalski mojstri in mentorji;

22.00 počitek,

izvajalec: dežurni mentor.

Sobota, 21. maj

6.30 – 7.00 vstajanje, osebna higiena in pospravljanje sob,

izvajalec: dežurni mentor;

7.00 – 8.00 zajtrk v restavraciji hotela,

8.30 – 10.30 predavanje o entomologiji v učilnici hotela,

izvajalci: člani vezalske komisije;

10.30 – 11.00 malica v restavraciji hotela,

11.00 – 13.00 prikaz tehnike muharjenja in priprava pribora za ribolov na Kolpi in Čabranki,

izvajalci: člani vezalske komisije;

13.00 – 14.00 kosilo v restavraciji hotela,

14.30 – 18.30 ribolov na Kolpi in Čabranki, izvajalci: člani vezalske komisije in mentorji; malica (na terenu),

19.00 – 19.45 večerja v restavraciji hotela,

20.00 – 22.00 tekmovanje v vezanju umetnih muh po kategorijah,

izvajalci: vezalski mojstri in mentorji;

22.00 počitek,

izvajalec: dežurni mentor.

Nedelja, 22. maj

6.30 – 7.30 vstajanje, osebna higiena in pospravljanje sob,

izvajalec: dežurni mentor.

7.30 – 8.30 zajtrk v restavraciji hotela,

8.30 – 9.00 priprava na tekmovanje v muharjenju,
9.00 – 10.30 tekmovanje v muharjenju – Kolpa, 1. del,
izvajalci: člani MTP in mentorji;

10.30 – 11.00 odmor in malica na terenu,

11.00 – 12.30 tekmovanje v muharjenju – Kolpa, 2. del,

izvajalci: člani MTP in mentorji;

13.00 – 14.00 kosilo v restavraciji hotela,

14.00 pospravljanje opreme in priprava na zaključek, proste aktivnosti, priprava gradiva za bilten (risbe in pisni prispevki udeležencev tabora),

mentorji in strokovni sodelavec;

15.00 zaključek tabora z razglasitvijo rezultatov vseh tekmovanj,

izvajalca: predsednik komisije MTK in vodja tabora;

16.00 predvideni razpust tabora.

V primeru slabega vremena ali povišanega vodostaja reke bomo program sproti prilagajali razmeram na terenu.

Vodja tabora: Drago Ornik l.r.
član Komisije RZS za delo z mladimi

Oprema za muharski tabor

V kompletu za udeležbo na muharskem taboru mladih ribičev Ribiške zveze Slovenije (RZS) mora biti:

– osebni dokumenti:	– oblačila, obutev in drugo:
kartica zdravstvenega zavarovanja,	pižama,
članska izkaznica, (neobvezno)	par navadnih copat (za bivanje v domu),
osebna izkaznica ali potni list (osebni dokument)	majice z dolgimi rokavi,
	majice s kratkimi rokavi,
– oprema za bivanje:	spodnje perilo,
pribor za osebno higieno: milo, glavnik, šampon, zobna ščetka, zobna pasta,	kratke hlače,
mala brisača,	rezervne dolge (tople) hlače,
velika brisača,	trenirka,
baterijska svetilka;	par športnih copat (superge),
	vetrovka ali debel pulover,
– za spremljanje programov tabora:	dežni plašč.
visoki ribiški škornji ali ribiške hlače,	
muharski telovnik, podmetalka	
muharski ribolovni pribor (muharica z muharskim kolescem in vrvico, predvrstica in umetne muhe vseh vrst)	
namizna svetilka za vezanje muh (neobvezno)	
muharski vezalski pribor: muharski trnki, orodje za vezanje umetnih muh in vezalni material (neobvezno)	

Podrobna navodila bo posredoval vodja skupine – tvoj mentor – na pripravljalnem sestanku za tabor.

Pred odhodom na tabor mora mentor osebno pregledati veljavnost osebnih dokumentov udeležencev.

Anton KOSI, prof., l. r.,
predsednik Komisije RZS
za delo z mladimi ribiči

IZ KUHARSKE BELEŽNICE GOJKA ŠKORIČA

File postrvi v listnatem testu in narastek iz prekajene ščuke in bučk

April je mesec, ko se začne težko pričakovana sezona lova postrvi. Če se vam bo nasmehnila sreča in boste ujeli primerek okrog enega kilograma ali celo več, ga poskusite pripraviti na način, ki ga predstavljamo v nadaljevanju.

Tudi jedi iz prekajenih rib so zanimive in predvsem okusne. Predstavljamo vam pripravo prekajene ščuke v obliki narastka z bučkami, ne bo pa zelo narobe, če boste namesto prekajene ščuke uporabili katero drugo, lažje dostopno ribo.

File postrvi v listnatem testu

Za pripravo jedi za štiri osebe potrebujemo:

- file velike postrvi (vsaj kilske)
- ½ kg listnatega testa
- 20 dag špinacije
- 2 večji čebuli
- 3 stroke česna
- 5 dag sušenega paradižnika
- lupina in sok ene neškropljene limone
- nekaj kapljic vinjaka ali konjaka
- 15 dag masla
- 2 dl olja
- 5 jajc
- drobtine po potrebi
- sol, poper

V ponev damo 1dl olja, popražimo seseklano čebulo, da postekleni, dodamo česen, sušen paradižnik ter svežo špinaco. Vse skupaj zdušimo in nekoliko ohladimo. Maso damo v sek-ljalnik, solimo in popoprano ter dodamo jajca in drobtine. Dobiti moramo kremast namaz.

File postrvi posolimo, popoprano, potresemo z naribano limonino lupino, pokapamo z limoninim sokom in konjakom ter pustimo dvajset minut, da se marinira.

Razvaljamo listnato testo, ki smo ga po robovih premazali s stepenim jajcem. Na sredino testa položimo file postrvi in ga premažemo z opisanim namazom. Čezen položimo rezine



File postrvi v listnatem testu



Narastek iz prekajene ščuke in bučk

limone in skupaj s testom zvijemo v rolado, ki jo premažemo s stepenim jajcem. Položimo v segreto pečico in pečemo približno pol ure pri 160 °C. Zraven postrežemo pečen krompir.

Ob jedi priporočamo suho belo vino – sauvignon ali tokaj.

Narastek iz prekajene ščuke in bučk

Za štiri osebe potrebujemo:

- 500 g prekajene ščuke – samo meso, očiščeno kože in kosti
- 1 kg bučk
- 300 g šampinjonov
- 6 do 8 jajc
- 200 g moke
- olje za cvrenje
- peteršilj in česen – po okusu
- pol litra smetane za kuhanje
- rezino masla
- 2 dl paradižnikove omake
- 10 dag pinjol ali arašidov
- sol, poper

Bučke operemo in po dolžini narežemo na rezine. Posolimo in povaljamo jih v moki, nato še v stepenem jajcu ter jih ocvremo. Skuto pretlačimo in primešamo stepene beljake treh ali štirih jajc. Šampinjone narežemo, prepražimo, dodamo sesekljan česen, sesekljan peteršilj ter posolimo in popoprano. V skuto vmešamo šampinjone in koščke prekajene ščuke, ki smo ji predhodno odstranili kožo in kosti.

Pečak premažemo z maslom in vanj damo plast ocvrtih bučk, plast mase iz skute, nato spet plast bučk. To večkrat ponovimo – kolikor pač imamo surovin – na vrhu naj bodo bučke. Štiri ali pet rumenjakov zmešamo s pol litra smetane za kuhanje, posolimo in popoprano ter prelijemo po narastku.

Pripravljen narastek položimo v razgreto pečico in pečemo približno 45 minut pri temperaturi 180 do 190 °C, tako da skorjica lepo porumeni.

Preden narastek postrežemo, ga prelijemo s paradižnikovo omako ter posujemo s pinjolami ali arašidi, ki smo jih poprej rahlo prepražili.

Ob jedi priporočamo nežen modri pinot.

Borut Jerše



Ribiška družina: **Straža - Sava**
 Voda (revir): **Sava**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **123 cm; 22,1 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, vobler**
 Datum ulova: **29. november 2015**
 Ujel: **Anže Predovnik**
 Naslov: **Ljubljana**



Ribiška družina: **Straža - Sava**
 Voda (revir): **Sava - 10**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **120 cm; 17 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, »pešč«**
 (spužvasti kapelj, op. ur.)
 Datum ulova: **18. december 2015**
 Ujel: **Božidar Fekonja**
 Naslov: **Ljubljana**



Ribiška družina: **Novo mesto**
 Voda (revir): **Krka, K3**
 Vrsta ribe: **som**
 Dolžina (cm); teža (kg): **160 cm; 20,5 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, silikonska ribica**
 Datum ulova: **12. avgust 2015**
 Ujel: **Franc Zarabec**
 Naslov: **Jagodnik**



Ribiška družina: **Mozirje**
 Voda (revir): **Savinja**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **104 cm; 9,5 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, silikonska ribica**
 Datum ulova: **1. november 2015**
 Ujel: **Gorazd Urh**
 Naslov: *



Ribiška družina: **ZZRS**
 Voda (revir): **Sava Bohinjka**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **110 cm; ***
 Način lova in vaba: **muharjenje, potezanka**
 Datum ulova: **17 januar 2016**
 Ujel: **Paolo Zoletto**
 Naslov: **Italija**



Ribiška družina: **Paka**
 Voda (revir): **Družmirsko jezero**
 Vrsta ribe: **krap**
 Dolžina (cm); teža (kg): **87 cm; 8,1 kg**
 Način lova in vaba: **talni ribolov, koruza**
 Datum ulova: **21. oktober 2015**
 Ujel: **Žarko Rebič**
 Naslov: *



Ribiška družina: **Sevnica**
 Voda (revir): **ribnik Krmelj**
 Vrsta ribe: **krap**
 Dolžina (cm); teža (kg): **78 cm; 10 kg**
 Način ribolova in vaba: **talni ribolov, koruza**
 Datum ulova: **31. oktober 2015**
 Ujel: **Daniilo Kolovrat**
 Naslov: **Krmelj**



Ribiška družina: **Vogljajna**
 Voda (revir): **Slivniško jezero**
 Vrsta ribe: **amur**
 Dolžina (cm); teža (kg): **116 cm; 25,20 kg**
 Način lova in vaba: *
 Datum ulova: **25. september 2015**
 Ujel: **Boris Verbič**
 Naslov: *



Ribiška družina: **Novo mesto**
 Voda (revir): **Krka, 3. revir**
 Vrsta ribe: **som**
 Dolžina (cm); teža (kg): **170 cm; 33 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, silikonska riba**
 Datum ulova: **8. januar 2016**
 Ujel: **Franc Šterk**
 Naslov: **Hrastulje**

Priporočilo, kolikšne naj bi bile najmanjše mere trofejnih rib, je bilo objavljeno v **Ribiču, 4/2006**, najdete pa ga tudi na spletni strani Ribiške zveze Slovenije: <http://www.ribiska-zveza.si/ribolov/pogosta-vprasanja>.



Obilen obrok (foto Jernej Kravos)